

JAARVERSLAG 2023

Op de bres voor menselijkheid en gastvrijheid

Burundi: Ciza Espérance is hout aan het verzamelen om te koken voor haar familie.
© Caritas International

INHOUDSTAFEL

Voorwoord	4
Humanitaire interventies	5
Ontwikkelingssamenwerking	9
Opvang en integratie	11
Sociale programma's	16
Onze organisatie	21
Communicatie & Mobilisatie	23
Een strategie voor ons "gemeenschappelijk huis": ons milieubeleid	26
Programma's Asiel & Migratie in België	27
Kaart internationale samenwerking	28
Programma's internationale samenwerking	29
Financieel verslag	32
Veel dank...	35

© Caritas Turkije

© Caritas International

© Catholic Relief Services

© Caritas Oekraïne

© Caritas Armenië

VOORWOORD

Op de bres voor menselijkheid en gastvrijheid

Bijna 300 miljoen mensen hebben momenteel nood aan humanitaire bijstand en bescherming, waarschuwen de Verenigde Naties. De voornaamste oorzaken: conflicten, klimaatrampen, verregaande economische ongelijkheid. Deze elementen lopen vaak door elkaar, zoals bijvoorbeeld in het oosten en het zuiden van Afrika, waar er onontwarbare conflicten zijn en waar droogtes en overstromingen elkaar afwisselen; de media praten er weinig over, maar het gaat wel over circa 75 miljoen ontheemden of personen die in extreem moeilijke omstandigheden leven.

In de loop van 2023 werd de toestand nog erger door de aardbevingen in Syrië, Turkije en Marokko, de uitbarsting van een conflict in Soedan en, in oktober, het bloedbad in Israël dat werd gevolgd door een extreem gewelddadige repressie in Gaza. De oorlog in Oekraïne werd een uitputtingsoorlog, die doet denken aan de gruwelen in de loopgraven in 1914-1918.

In al deze situaties met veel leed is Caritas aanwezig: voor, tijdens en nadien. « Where there is a need, there is a Caritas », dit devies van Caritas Europa is niet zomaar een slogan, het is de realiteit op het terrein, dankzij het netwerk van 162 Caritasorganisaties die dagelijks actief zijn in de wereld.

Wie dit jaarverslag leest, zal zien hoe Caritas International werkt in België: met haar opvang, advies, ondersteuning en integratie van migranten, in het bijzonder diegenen die fysiek en mentaal het kwetsbaarst zijn en niet-begeleide minderjarigen. Je zal ook onze acties in het buitenland ontdekken, met noodhulp en integrale ontwikkeling. Vooral in zones die getroffen zijn door conflicten, in Afrika, in het Midden-Oosten, in Oekraïne en zijn buurlanden, waar Caritas dikwijls behoort tot de belangrijkste en snelst aanwezige humanitaire organisaties op het terrein.

Deze acties zijn alleen maar mogelijk dankzij het geweldige werk, het enthousiasme en de bekwaamheid van de medewerk(st)ers en vrijwillig(st)ers van Caritas, in omstandigheden die vaak erg moeilijk zijn. Ze zijn ook mogelijk dankzij de trouwe steun van talloze schenk(st)ers en overheden.

Voor onze opdracht zijn menselijke en materiële middelen nodig, maar nog meer een innerlijk elan dat ons doet kijken naar de ander die lijdt. We weigeren onze blik af te wenden van diegenen die anders opzij zouden worden geschoven.

De Internationale Vluchtelingenorganisatie (IOR) vroeg in 1948 aan de Caritassen in Europa om oplossingen en opvangplaatsen te vinden voor 'de mensen die niemand wil', ouderen, vluchtelingen met mentale of fysieke kwetsbaarheden, ernstige ziektes en handicaps en weeskinderen... Als gevolg van deze oproep werd onze vereniging opgericht in 1949.

In 2024 viert Caritas International haar 75-jarige bestaan. Een gelegenheid om onze dankbaarheid concreet te tonen aan alle medewerk(st)ers, vrijwillig(st)ers en schenk(st)ers. Dit biedt ons ook de kans om wat afstand te nemen, onze inspiratie te hernieuwen en onze strategie en acties te herdenken, zodat we onze krachten en middelen steeds beter kunnen richten op diegenen die de grootste noden hebben.

Bernard Woronoff, voorzitter *Bestuursorgaan Caritas International*

François Cornet was algemeen directeur van Caritas International van 2015 tot 2023. We willen hem bedanken voor alle jaren van enthousiaste inzet voor Caritas.

Ook na zijn pensioen blijft François erg actief want zijn passie voor humanitaire en spirituele acties is zeker niet verdwenen.

We danken ook Luc Van Haute die aanvaardde om begin 2024 de fakkel over te nemen als algemeen directeur. Luc luistert naar iedereen, en zijn ervaring en visie blijken al erg nuttig om de opdracht van Caritas International te versterken en de inspiratie aan te wakkeren.

Humanitaire interventies

Basisnoden lenigen

Delen van Syrië en Turkije werden begin februari 2023 getroffen door verwoestende aardbevingen, met ingrijpende humanitaire gevolgen. Deze natuurramp deed heel wat organisaties uit ons Caritasnetwerk in actie schieten, waaronder ook Caritas International.

De oorlog in Oekraïne duurde spijtig genoeg voort en vrede lijkt verder weg dan ooit. Het Caritasnetwerk zette zijn steun voort om de grote humanitaire impact te helpen opvangen in Oekraïne en diverse buurlanden.

Ook in de rest van de wereld ontbrak het niet aan crisissen die humanitaire interventies noodzakelijk maakten. Caritas Internationalis, dat vanuit Rome de noodhulp van het wereldwijde Caritasnetwerk coördineert, stuurde niet minder dan 36 oproepen de wereld in. We geven hier een overzicht van ons werk en van de manier waarop we basisnoden konden lenigen.

Aardbevingen in Turkije, Syrië en Marokko

Het zuiden van Turkije en het noordwesten van Syrië werden in de nacht van 5 op 6 februari 2023 getroffen door een zware aardbeving. Het natuurgeweld leidde tot enorme materiële schade, er vielen meer dan 50.000 doden en 15 miljoen mensen werden geconfronteerd met de gevolgen.

Het epicentrum van de aardbeving lag in Turkije maar ook Syrië werd danig getroffen. In Syrië sloeg het noodlot toe in een gebied dat al serieus was verwoest door vele jaren van burgeroorlog en in zones waar er nog altijd gewapende conflicten aan de gang zijn.

Het Caritasnetwerk speelde in op de situatie en hield daarbij rekening met de verschillende realiteiten in beide landen. De lokale Caritas in Turkije, die met bescheiden middelen en in een gevoelige context werkte, kon toch aanzienlijke inspanningen leveren dankzij de steun van het internationale netwerk. Er werden heel wat basisartikelen verdeeld onder de overlevenden, en containers werden geplaatst en ingericht als voorlopige onderkomens. Caritas Syrië, dat als gevolg van de jarenlange burgeroorlog al veel meer ervaring had met humanitaire hulpverlening, kon snel bijstand geven aan de overlevenden en zorgde voor materiële ondersteuning, cash en begeleiding.

AARDBEVINGEN IN SYRIË EN TURKIJE: STEUN VAN CARITAS INTERNATIONAL

Voor Caritas Syrië	€ 525.000
Voor Caritas Turkije	€ 325.000
TOTAAL UITGEKEERD IN 2023	€ 850.000

In het uiterste noordwesten van Syrië, het gebied rond de stad Idlib, gaf Caritas International steun aan een plaatselijke ngo die goed aangeschreven staat en veel ervaring heeft.

De inspanningen in de getroffen gebieden gaan nog altijd voort. Naast de onmiddellijke noden is het zaak om vooruit te blikken en te denken aan de volgende stadia: hoe helpen we de getroffen bevolking om het leven echt te hervatten? We besteden daarbij bijzondere aandacht aan de kwetsbaarsten zoals bijvoorbeeld Syrische vluchtelingen in Turkije die vaak worden 'vergeten' bij officiële acties. In de Turkse grensstreek verblijven nog veel Syrische vluchtelingen.

Op 8 september 2023 beefde de aarde in Marokko. Hoewel de context in Marokko anders is, zijn het menselijke leed en het verdriet er even erg als in Syrië en Turkije. Caritas Marokko kreeg ook veel steun van het internationale Caritasnetwerk. Caritas Marokko is een kleine organisatie, maar is ook goed ingebed in een lokaal middenveld dat efficiënt werkt en dynamisch is. Hier gaat bijzondere aandacht naar de subsaharaanse migranten in Marrakech en sommige dorpen die aan hun lot werden overgelaten. Caritas International reageerde positief op een 'Emergency Appeal' vanuit Marokko en stortte een bijdrage van 68.000 euro.

Enorme humanitaire crisis in Gazastrook

Caritas International ondersteunt sinds heel wat jaren humanitaire inspanningen en ontwikkelingsprojecten in Palestina. We doen dat via onze partnerorganisatie Caritas Jeruzalem. De samenwerking met Caritas Jeruzalem maakt het mogelijk om medische dienstverlening te organiseren in de Gazastrook en sociaaleconomische ontwikkelingsprojecten te verwezenlijken op de Westelijke Jordaanoever. De werking van Caritas Jeruzalem gaat over primaire gezondheidszorg, onderwijs, ondernemerschap en landbouwprojecten. Hierbij is er bijzondere aandacht voor jongeren en vrouwen.

Veel van het werk in Gaza moest worden opgeschort als gevolg van de Israëlische bombardementen na de aanvallen van Hamas op 7 oktober 2023. De humanitaire situatie in Gaza verslechterde aanzienlijk. Eind 2023 was in de

Gazastrook sprake van zo'n 1,9 miljoen ontheemden en van 21.000 doden, onder wie 70% vrouwen en kinderen. Meer dan 50.000 mensen raakten gewond. Ook op de Westelijke Jordaanoever laaide het geweld op, met meer dan 300 doden, onder wie 70 kinderen.

Toch lukte het Caritas Jeruzalem om voedsel en basisartikelen te blijven regelen voor honderden ontheemden die veiligheid zochten in gebouwen van de Kerk. Spijtig genoeg kwamen twee medewerkers van Caritas Jeruzalem en leden van hun families om het leven bij de bombardementen in Gaza.

De kliniek die Caritas Jeruzalem al sinds het begin van de jaren 2000 runt in de stad Gaza, in het noorden van de Gazastrook, moest sluiten als gevolg van het oorlogsgeweld. Maar de organisatie bleef gezondheidszorg verstrekken aan ontheemden dankzij twee mobiele kliniekjes die werken wanneer de veiligheidstoestand het mogelijk maakt. Door het sluiten van de grensovergangen verloren heel wat Palestijnen uit de Westelijke Jordaanoever hun werk. In een aantal families is het uitermate moeilijk om nog rond te komen. Ons vijfjarenprogramma COHERENCE (COHEsie en REsilieNCE) dat ondanks de moeilijke context bleef draaien, biedt aan sommige families de kans om een activiteit op te zetten die inkomsten oplevert, in afwachting van betere tijden.

De algemeen secretaris van Caritas Jeruzalem, Anton Asfar, pleitte voor een 'onmiddellijk en algemeen staakt-het-vuren'. Asfar riep de Israëlische autoriteiten op om alle 'wegversperringen' weg te halen zodat humanitaire organisaties ongehinderd konden werken in Gaza. Hij vroeg aan de internationale gemeenschap om haar diplomatieke inspanningen op te voeren en alle mogelijke politieke invloed aan te wenden om te vermijden dat de humanitaire crisis nog erger zou worden.

Oorlog in Oekraïne

Gedurende heel 2023 bleven we veel aandacht hebben voor de crisis in Oekraïne en solidariteit tonen met de bevolking want de oorlog blijft mensenlevens eisen en grote materiële schade aanrichten. Deze oorlog heeft ook in de buurlanden grote gevolgen. Zij vangen grote aantallen vluchtelingen uit Oekraïne op.

Dankzij de vrijgevigheid van onze schenkers en subsidies en bijdragen vanuit 12-12 kon Caritas International steun blijven geven aan de collega's in Oekraïne en in de buurlanden, waaronder Caritas Slovaĳie. In Slovaĳie financierden we een omvangrijk programma dat psychosociale bijstand biedt aan vluchtelingen uit Oekraïne. Sommige medewerkers van dit programma belandden zelf als vluchteling in Slovaĳie.

HUMANITAIRE CRISIS IN OEKRAÏNE: STEUN VAN CARITAS INTERNATIONAL

Voor Caritas Oekraïne	€ 800.000
Voor Caritas Slovaĳie	€ 600.000
Voor Caritas Polen	€ 200.000
Andere interventies	€ 50.000
InfoPunt Oekraïne	€ 244.172
TOTAAL BESTEED IN 2023	€ 1.894.172

/ Tatiana bouwt haar huis herop met steun van Caritas

© Caritas Oekraïne

Tatiana, moeder van een flinke familie, moest op 26 maart 2022 haar huis in Kyselivka, in de streek rond Mykolaiv, verlaten. Uiteindelijk keerde de familie toch terug naar Kyselivka om daar met alle opruimwerk te beginnen. Medewerkers van Caritas in Oekraïne hielpen de familie met de heropbouw van de woning. Nu kan de familie weer met meer optimisme naar de toekomst kijken.

InfoPunt Oekraïne werkte voort

In 2023 arriveerden zowat 17.000 personen uit Oekraïne in België. De meesten van hen kregen tijdelijke bescherming in ons land. De vluchtelingen uit Oekraïne zijn een grote groep nieuwkomers. Om die reden bleef ons Oekraïne team ook in 2023 voortwerken: twee Oekraïense medewerkers en twee Belgische juristen organiseren samen een InfoPunt, dat vooral telefonisch is. Elke werkdag waren ze 's namiddags bereikbaar om te antwoorden op vragen van mensen die waren overgekomen uit Oekraïne of die overwogen om te vluchten. Het team is er voor mensen uit Oekraïne maar ook voor gastfamilies of professionelen die vragen hebben. Er is niet alleen gebeld vanuit België maar ook vanuit Oekraïne en andere landen.

Zo konden we in 2023 meer dan 1.500 gevallen behandelen. 81% van de telefonische oproepen was in het Oekraïens. Anderen belden in het Nederlands, Frans, Engels of Russisch. De vragen gingen vooral over de mogelijke bescherming (20%), huisvesting of noodopvang (21%) en sociale bijstand (19%).

In het tweede jaar van de grootschalige oorlog in Oekraïne zagen we de complexiteit van de problemen stijgen. De banden van heel wat Oekraïners met ons land werden intenser. Dit leidt ook tot situaties die soms om een erg intensieve opvolging vragen. Hierbij leggen de collega's de klemtoon op bemiddeling en zoeken ze naar pragmatische en effectieve oplossingen. Met de aandacht die verslapt en de beschikbare middelen die verminderen, stijgt ook de druk op het team.

Naast het werk aan de telefoon is het team betrokken bij heel wat vormingen en sensibilisering rond de hulp aan mensen uit Oekraïne in België.

Humanitaire situatie in Congo

CLOC'S IN ZUID-KIVU BEWIJZEN HUN NUT

Midden 2023 waren er in de DR Congo 6,1 miljoen ontheemden. Het grootste deel van deze 'binnenlandse vluchtelingen' was te vinden in Noord- en Zuid-Kivu en Ituri. Op 16 juni 2023 activeerden de VN het systeem om de humanitaire inspanningen in het oosten van Congo sterk op te voeren.

In de tweede helft van 2023 had bijna een kwart van de Congolese bevolking af te rekenen met ernstige voedselonzekeerheid. Dat was te wijten aan de impact van gewapende conflicten, het isolement van sommige streken en het gebrek aan mogelijkheden om landbouwproducten te vervoeren, te verwerken en op te slaan. Ook klimaatproblemen zoals langdurige droogtes en overvloedige regens speelden een rol.

© Caritas International

Met middelen van Buitenlandse Zaken begeleidde onze partners Caritas Bukavu en Caritas Kasongo in Zuid-Kivu lokale burgercomités of CLOC's (Comités locaux d'organisation communautaire) die prima werk leverden in 40 dorpen. Deze comités doen veel voor overlevende van seksueel geweld, verstrekken microkredieten en geven lessen om mensen te leren lezen, schrijven en rekenen.

Bandeke Mubalama Munzungu (38) is een vader van zeven kinderen. Hij kreeg ondersteuning van een burgercomité in Zuid-Kivu en leeft nu weer rustig in zijn dorp. "Ik kom uit een koninklijke familie maar werd vervolgd als gevolg van een machtsstrijd", vertelt Bandeke. "Ik werd ten onrechte in de gevangenis gestoken maar kon daarover niet klagen want er zat een sterke man achter. De mensen van de CLOC zochten me op en namen het voor mij op. De politie eiste een erg grote som om mij vrij te laten. Ik had dat geld niet. Het comité zorgde ervoor dat ik me kon vrijkopen met de middelen die ik wel had."

In het voorbije jaar kon Caritas 575 leden van de comités bijscholen en begeleiden. De comités versterkten hun samenwerking met lokale autoriteiten. 40 medewerk(st)ers uit gezondheidsvoorzieningen leerden hoe ze beter bijstand konden geven aan slachtoffers van seksueel geweld. Meer dan 820 slachtoffers werden ondersteund door de CLOC's en de gezondheidsvoorzieningen. Van december 2021 tot november 2023 werden meer dan 1.100 voorlichtingssessies georganiseerd; hiermee werden meer dan 103.000 mensen bereikt.

RAMPENPARAATHEID EN SNELLE RESPONS

Nog in Zuid-Kivu en Maniema bereidden we met ECHO-middelen de gemeenschappen beter voor op rampen. Dit gebeurde in samenwerking met Caritas Bukavu, Caritas Kasongo en onze Engelse collega's van CAFOD. Gedurende een periode van 24 maanden begeleidde het consortium 111 gemeenschappen in de twee provincies. Alles bij elkaar werd cash verdeeld onder bijna 99.000 personen die waren geconfronteerd met plotse crisissen in Kalehe, Kabare, Walungu, Mwenga, Fizi, Kabambare, Pangi en Lubutu. Bijna 13.900 personen kregen materiaal om hun economische activiteiten te kunnen hervatten. Na de zware overstromingen en grondverschuivingen in de streek van Kalehe met 447 doden en veel vermisten, begin mei 2023, werd cash toegekend aan 1.265 getroffen families in het dorp Bushushu.

CASH EN GEZONDHEIDSZORG

In het westen van Congo ontstond een humanitaire crisis in Mai-Ndombe en naburige provincies. Spanningen tussen diverse gemeenschappen in de streek van Kwamouth gingen gepaard met een zware tol. Circa 400.000 mensen raakten ontheemd. De gevolgen van het conflict werden ook gevoeld in Kwango en Kwilu.

Caritas International en de Commission Diocésaine Justice & Paix (CDJP) monitorde de gebeurtenissen in het conflictgebied. Samen met diverse partners schreven we enkele rapporten over de moeilijke humanitaire situatie. Maar de crisis kreeg weinig aandacht van de media en de humanitaire wereld.

Omdat OCHA, een structuur van de VN, nog geen kantoor kon openen in Mai-Ndombe, fungeert Caritas International voorlopig als nationaal humanitair aanspreekpunt, in samenwerking met de CDJP en de ngo's Magna, Cause Rurale en Canacu. Het is de bedoeling om humanitaire informatie uit te wisselen, de noden te analyseren, de humanitaire situatie op te volgen en te lobbyen.

Caritas International en haar lokale partners kregen van ECHO middelen om in te spelen op de crisis in Mai-Ndombe. Op 1 juni 2023 startte een project om humanitaire steun te geven aan 24.000 mensen in de vorm van cash en bijstand op het vlak van gezondheidszorg en voeding; dit loopt tot 31 mei 2024. In de gezondheidszone Kwamouth werd een 'mobiele kliniek' ingezet.

Armenië: steun voor vluchtelingen uit Nagorno-Karabach

Azerbeidzjan voerde in september 2023 een blitzaanval uit tegen de zelfverklaarde republiek Nagorno-Karabach. Hiermee kwam er een einde aan de eeuwenlange Armeense aanwezigheid in dit bergachtige gebied. Bijna de hele bevolking, geschat op 120.000 inwoners, sloeg op de vlucht naar Armenië.

Dankzij aanzienlijke financiële steun van een grote schenker kan Caritas International haar partner Caritas Armenië helpen om in te spelen op de noden van de duizenden vluchtelingen. Caritas Armenië probeerde zoveel mogelijk families aan een onderkomen te helpen, zorgde voor plooibedden, leverde maaltijden, gaf hygiënische artikelen en regelde psychologische bijstand.

Er werden meer dan 3.000 warme maaltijden verstrekt aan vluchtelingen die via de Latsjin-corridor Armenië konden bereiken. Kwetsbare families kregen ook hulp in contanten om de winter door te komen; zij hadden nood aan warme dekens, lakens, verwarming, elektrische huishoudtoestellen. Een gemiddeld bedrag van 195 euro werd toegekend aan zowat 300 families (1.245 personen) in de provincies Syunik en Ararat en in Jerevan.

Bij een eerder offensief van Azerbeidzjan tegen Nagorno-Karabach in 2020 was er al een exodus van een deel van de inwoners van de enclave. Een deel van de vluchtelingen van toen keerde nadien wel naar huis terug. Deze keer is er weinig kans op een terugkeer van de vluchtelingen naar Nagorno-Karabach. Er zijn namelijk akkoorden ondertekend die neerkomen op de volledige opheffing van de republiek Nagorno-Karabach.

Caritas International ondersteunt ook de inspanningen ten voordele van families die al in 2020 wegvluchtten uit Nagorno-Karabach en zich vestigden in Lori, een gebied in het noorden van Armenië. Dit programma, dat ondertussen al een aantal jaar loopt, zorgt voor psychologische, sociale en financiële ondersteuning en helpt om vluchtelingen uit hun isolement te halen. In de streek van Lori biedt Caritas

Armenië aan de nieuwkomers, dikwijls landbouwers en veetelers, de kans om een veestapel op te bouwen of helpt ze mensen om vaardigheden te verwerven die van pas komen op de arbeidsmarkt. Het programma koppelt verder oude en nieuwe vluchtelingen aan de plaatselijke bevolking in een geest van onderlinge solidariteit.

Humanitaire bescherming via ProHuma

Wie op de vlucht moet slaan als gevolg van oorlogsomstandigheden of een natuurramp, verkeert in een heel kwetsbare situatie en heeft grote nood aan humanitaire bescherming.

Twee jaar lang (november 2021-oktober 2023) zijn er, in nauwe samenwerking met lokale partners en met financiële steun van de DGD (Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp), inspanningen gedaan om in Niger, Burundi, Oeganda en Jordanië vluchtelingen en ontheemden beter te beschermen en gastgemeenschappen te ondersteunen. We bereikten mooie resultaten op het vlak van de bescherming van kwetsbare groepen en de ondersteuning van overlevers van seksueel geweld, de versterking van de sociale cohesie, de sociaaleconomische re-integratie en de juridische begeleiding van vluchtelingen, ontheemden en terugkeerders.

Die inspanningen worden nu gedurende twee jaar (november 2023-november 2025) voortgezet in Niger, Burundi, Oeganda en de DR Congo. Eens te meer met de steun van de DGD.

In het kader van ProHuma zorgt onze lokale partner, Caritas Développement Niger, voor de uitvoering van een humanitair programma in de regio van Diffa (Zuidoost-Niger), gefinancierd door de DGD. Een regio waar veel vluchtelingen leven. Het gaat hier om noodhulp, bijvoorbeeld de verdeling van levensmiddelen, cash, hygiënische artikelen, schoolbenodigdheden. En verder om de bouw van gemeenschapslatrines, beroepsopleiding voor jongeren en steun om economische activiteiten op te zetten. Vooral meisjes en vrouwen, slachtoffers van seksueel geweld en misbruikte of verlaten kinderen worden begeleid.

Ontwikkelingssamenwerking

Oorzaken van crisissen en armoede aanpakken

COHERENCE – wat staat voor COHEsie en REsilieNCE – speelt een centrale rol in de activiteiten van ons departement internationale samenwerking. Het gaat om een vijfjarenprogramma (2022-2026) dat zich afspeelt in België, Burkina Faso, Burundi, Ethiopië, Niger, Palestina en de DR Congo. Het programma is ontwikkeld en wordt uitgevoerd in samenwerking met Commission Justice & Paix en diverse partners uit het Caritasnetwerk in het buitenland. De financiering komt van de DGD.

Ons programma wil bakens verzetten op het vlak van sociale cohesie, ondernemerschap en rampenparaatheid. In 2023 moesten we met dit programma inspelen op veranderde contexten. In de DR Congo en Palestina werden onze interventiezones plots geconfronteerd met conflicten; in Congo had dit als gevolg dat we sommige activiteiten moesten verplaatsen.

In de DR Congo focussen we op ondernemerschap, bijvoorbeeld in de vorm van coöperatieven of sociale ondernemingen. In de uitgebreide regio van COHERENCE rond Luvaka is het een gigantische logistieke uitdaging om landbouwproducten, bijvoorbeeld maniok of maniokbloem, te transporteren naar stedelijke markten. De dorpen waar de maniok wordt geteeld, zijn erg afgelegen en alleen bereikbaar via aardewegen die in de regenseizoenen erg slecht toegankelijk zijn. En de producten commercialiseren is noodzakelijk om coöperatieven winstgevend te maken.

Dé activiteit waar we allemaal naar uitkeken, was de verrijkende ontmoeting in België tussen de leden van het stuurcomité, met afgevaardigden van alle organisaties uit de partnerlanden, in september 2023. Een week lang namen we de tijd om het bredere plaatje te bekijken, om de veranderingstheorie van ons programma kritisch te analyseren op basis van onze ervaringen en concrete acties in de verschillende landen, om na te denken over de belangrijkste concepten van het programma en om samen de tussentijdse evaluatie te plannen. Als conclusie kunnen we stellen dat onze aanvankelijke analyse de juiste was en dat de gelanceerde activiteiten tot de gewenste veranderingen zouden moeten leiden.

In het stuurcomité discussieerden we ook over de toekomst en de volgende belangrijke stappen in het programma. ‘Last but not least’ was de week in België een ongelooflijke kans voor alle personen, betrokken bij COHERENCE, om elkaar live te zien. Tijdens de informele momenten konden we nauwere banden smeden en de groepsdynamiek aanzwengelen.

In Niger is Caritas Développement Niger van het bisdom Maradi (CADEV-Maradi) de uitvoeringspartner van Caritas International. CADEV-Maradi wordt ondersteund door een plaatselijke vertegenwoordiging van Caritas International. Ondanks de militaire staatsgreep in juli 2023 kon ons werk in Niger worden voortgezet.

In het kader van COHERENCE hebben we in Niger een programma op langere termijn, uitgevoerd in de regio's Maradi en Zinder, met financiële steun van de DGD en Caritas Luxemburg. Dit programma is gebaseerd op de ‘triple nexus’ die sociale cohesie, rurale economie en de vermindering van rampenrisico's met elkaar verbindt.

Agro-ecologie speelt een belangrijke rol in de hele aanpak. Er wordt ook veel samengewerkt met de lokale autoriteiten waarbij ervoor wordt gepleit om personen met een beperking actief te laten deelnemen aan het gemeenschapsleven.

Met het Nigerese Rode Kruis (CRN) is er in zeven dorpen een samenwerking. CADEV-Maradi spitst zich toe op activiteiten en vormingen rond voedselzekerheid, de ontwikkeling van economische activiteiten, toegang tot drinkwater en sanitaire voorzieningen en het opzetten van servicecentra; CRN werkt rond een gemeenschappelijke aanpak op het vlak van ondervoeding, ziektepreventie, bevordering van hygiëne en het ondersteunen van moeder/vaderclubs.

Klimaatweerbaarheid versterken in Ethiopië

In 2023 ontwikkelde Caritas International met haar lokale partner, dankzij de financiële steun van de provincie Vlaams-Brabant, een project om klimaatopwarming en bodemerosie aan te pakken in één van de districten van Wolaita, een streek in het zuidwesten van Ethiopië.

Wolaita heeft af te rekenen met chronische armoede en voedselonzeekerheid. 85% van de bevolking is er afhankelijk van de landbouw. De steeds onregelmatigere regenval en de geregelde droogtes maken het erg moeilijk om normale oogsten te hebben. Als er niet genoeg oogsten zijn, ontbreekt het ook aan genoeg voedsel voor de veestapel. Het grondwaterpeil zakt. De temperaturen stijgen. Andere gevolgen zijn bijvoorbeeld: meer vee met gezondheidsproblemen, meer gewassen met ziektes en een vermindering van de biodiversiteit. Dit alles leidt tot economische en sociale problemen. De armoede groeit en jonge mensen, in het bijzonder mannen, trekken weg in de hoop elders geld te kunnen verdienen.

In 2023 werden 440 kwetsbare families in Wolaita ondersteund. De lokale partner herstelde bodems van individuele akkers en gemeenschappelijke gronden en bestreed verdere erosie. Bij deze inspanningen speelt ook herbebossing een belangrijke rol. We gaven steun aan een boomkwekerij waar op grote schaal boomzaailingen werden geproduceerd, met name bomen die ook een economisch nut hebben voor families (fruitbomen, bomen die ook veevoer opleveren, enzovoort). Duizenden bomen werden op die manier aangeplant. Er zijn ook verbeterde ovens verdeeld die minder hout verbruiken, zodat de druk op de bosvegetatie kon afnemen.

En er is meer. Sinds maart 2023 organiseerden zowat 370 vrouwen zich in 20 zelfhulpgroepen. Deze groepen zijn er in eerste instantie om te sparen en kredietverstrekking te bevorderen maar geven ook aan de deelnemers de kans om te praten over maatschappelijke kwesties, spanningen in de gemeenschap, klimaatopwarming of de gevolgen van migratie. Met behulp van leningen, mogelijk gemaakt door het sparen, zetten de vrouwen kleinschalige activiteiten op die inkomsten opleveren.

'Onze maniok', nieuw programma in Burundi

Dankzij de strategische dialoog van de DGD in Burundi werden Belgische ngo's bijeengebracht, wat resulteerde in een nieuw programma, gelanceerd in het najaar van 2023: 'Umwumbati Wacu', wat 'Onze Maniok' betekent in het Kirundi. Dit programma, dat in handen is van een consortium, zal vier jaar lang lopen. Het steunt op drie Belgische organisaties (Caritas International, Louvain Coopération en Dierenartsen Zonder Grenzen), vier Burundese organisaties (CAPAD, FLORESTA, UCODE-AMR en INDAES Formation) en onze lokale Caritaspartners (Caritas SOPRAD en Caritas ODECO).

“Er is een link met de klimaatcrisis. We zullen specialisten inzetten die de boeren betere landbouwtechnieken kunnen aanleren, gebaseerd op agro-ecologische inzichten. Als je duurzaam wil boeren, moet je zorg dragen voor de grond en die beschermen. Het is ook zaak om natuurrampen te vermijden, en in dat verband denk ik vooral aan grondverschuivingen die er geregeld zijn. Er bestaan goede technieken om de grond beter vast te houden.”

De klemtoon ligt vooral op de manioksector maar er zal ook aandacht zijn voor kippenkwekers en groentetelers. We willen de boeren helpen om hun productie makkelijker te verkopen en grotere inkomsten te realiseren voor zichzelf en de organisaties waarvan ze deel uitmaken. In het kader van het programma zullen de boeren ook kleine kredieten kunnen krijgen.

'Onze Maniok' illustreert trouwens ook hoe een samenwerking nog evenwichtiger kan worden aangepakt. Sommige Burundese partners helpen namelijk om het programma te financieren. Samen met alle partners staan we sterker en zullen we betere resultaten bereiken ten bate van de kwetsbare bevolking waarover het gaat.

Opvang en integratie

Individueel en collectief

2023 was een goed gevuld jaar voor de teams die zich inzetten op het vlak van opvang en integratie. De medewerkers gaven weer het beste van zichzelf om een menselijke, degelijke opvang te bieden en de mensen uit de diverse doelgroepen optimaal te begeleiden. Het engagement van vrijwilligers en ontvangen giften helpen enorm om ons werk rond opvang en integratie te verzekeren.

In het voorbije jaar werden de huisvestingsproblemen nog erger. Er is een groot risico dat deze problemen uitdaging nummer één zullen blijven in 2024. Wanneer verzoekers om internationale bescherming hun vluchtelingenstatuut krijgen, hebben ze maar weinig tijd om een woning te vinden en ondersteuning te regelen bij het OCMW. De ondersteuning van Fedasil valt dan weg. Het blijkt almaar moeilijker om deze overgang goed te laten verlopen. Er zijn gewoon niet genoeg huizen of appartementen voor personen met een bescheiden inkomen; kandidaat-huurders botsen ook op ernstige twijfels bij huiseigenaren.

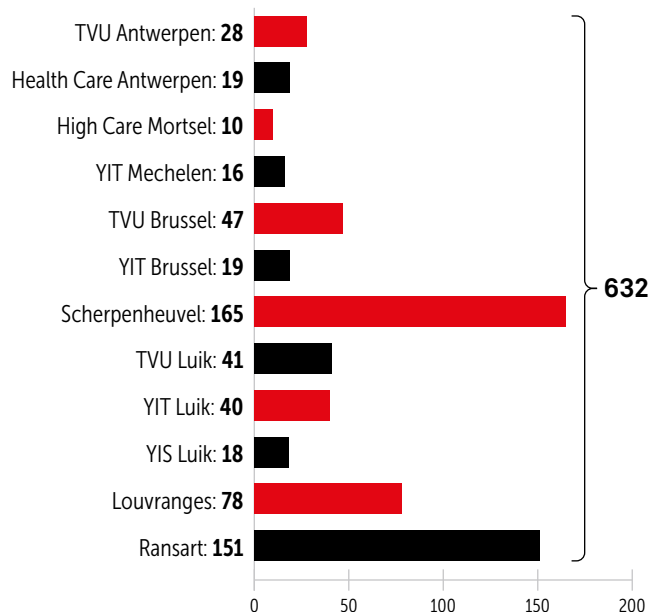
De problemen op de woningmarkt hangen samen met het tekort aan plaatsen in de opvangvoorzieningen. Erkende vluchtelingen blijven langer in de opvang omdat ze geen eigen woning kunnen vinden. Wanneer ze aan Fedasil vragen om langer in de opvangvoorziening te kunnen blijven, stuit dit steeds vaker op een negatief antwoord.

Onze medewerkers bij de projecten Transit Vulnérables/ Youth in Transit/Health Care/High Care doen veel om de transitie van vluchtelingen te bevorderen. Zij helpen om een sociaal en medisch netwerk uit te bouwen en leggen contacten met overheidsdiensten. Maar al die inspanningen worden gehypothekeerd wanneer een persoon of familie geen woning vindt. Wie geen eigen plek vindt, valt zonder begeleiding en verliest zijn referentiepersonen. Dit illustreert waarom een project als IFAS in Luik zo belangrijk is wanneer we vluchtelingen goed willen begeleiden en integreren.

Eind 2023 beheerden we 632 opvangplaatsen voor verzoekers om internationale bescherming in België.

OPVANGPLAATSEN BIJ CARITAS INTERNATIONAL

TVU = Transition Vulnérables (transitie naar een zelfstandig leven van erkende vluchtelingen met een kwetsbaar profiel)

Health Care = begeleiding van personen met medische problemen die internationale bescherming hebben gevraagd

High Care = begeleiding van personen en families met een verblijfsstatuut in België en zware medische problemen

YIT = Youth in Transit (transitie naar een zelfstandig leven van niet-begeleide minderjarigen die een statuut hebben of met een hoge graad van erkenning)

YIS = Youth in Shelter (residentiële opvang voor niet-begeleide minderjarigen)

© Caritas International

Opvang in Antwerpen, Mortsel, Mechelen

Onze tak in de provincie Antwerpen signaleerde dat de bezettingsgraad bij Youth in Transit (YIT) gevoelig steeg. Bij TVU (kwetsbare personen in de overgangperiode) werd de verblijfsduur van de personen korter (maximaal zes maanden) omdat Fedasil veel verlengingen weigerde. Alle plaatsen bij Health Care zitten vol. De medische problemen van de bewoners werden ernstiger, en er waren ook meer situaties met psychiatrische complicaties. Bij High Care is de situatie gelijkaardig.

De vier teams voor individuele opvang in Antwerpen werden geconfronteerd met een heuse babyboom; vijf van de twaalf teamleden werden zwanger zodat er voor tijdelijke vervangers moest worden gezorgd.

In Antwerpen en omstreken werd de schaarste op de woningmarkt nog sterker voelbaar. Het blijft quasi onmogelijk om een betaalbare huurwoning te vinden op de private markt. Bij sociale huurkantoren en sociale huisvestingsmaatschappijen zijn de regels verstrengd, wat het probleem alleen maar erger maakt. De mensen uit onze doelgroepen kunnen vaak geen band met de gemeente aantonen waardoor ze onderaan de wachtlijsten voor een sociale woning bengelen.

Lichtpuntje: vorig jaar waren er toffe uitstappen naar Planckendael en Technopolis voor de bewoners.

TVU Antwerpen

Bij TVU Antwerpen (28 plaatsen) worden kwetsbare vluchtelingen gehuisvest die zich in hun overgangperiode bevinden. Vaak gaat het om grote families waarvoor een breed integratietraject moet worden uitgestippeld. Door het schaarse woningaanbod in Antwerpen zijn mensen vaak verplicht om zich elders te vestigen na hun overgangperiode. Dat ligt niet voor de hand voor families die al goed ingeburgerd raakten in Antwerpen.

In 2023 hadden we voor de eerste keer een familie die via hervestiging naar ons land kwam en werd opgenomen in dit huisvestingsproject.

Het team van TVU Antwerpen wil de bewoners helpen om zelfstandiger te worden, geeft voorlichting over thema's die de integratie vergemakkelijken en ondersteunen zodat de mensen een eigen netwerk kunnen uitbouwen.

Health Care Antwerpen

Bij Health Care (19 plaatsen) verblijven mensen met een medisch of psychiatrisch probleem die nog in de asielpcedure zitten. Dit veronderstelt een erg intensieve en langdurige begeleiding; de overgangperiode van zes maanden start pas wanneer de mensen verblijfsrecht hebben gekregen. Begeleidingen lopen dikwijls langer dan een jaar.

Ons team van drie sociale begeleiders wordt ondersteund door onze eigen verpleegkundige, die ook bij TVU Antwerpen en High Care Mortsel zijn bijdrage levert.

Goede contacten met Royal Antwerp FC maakten het mogelijk om enkele van de bewoners naar een voetbalwedstrijd te gaan laten kijken.

High Care Mortsel

Bij High Care in Mortsel (10 plaatsen) engageren de medewerkers zich voor erg kwetsbare personen die met medische of psychiatrische problemen kampen. Deze mensen belanden in hun transitieperiode bij High Care. Mentaal welzijn neemt hier een belangrijke plaats in. Het team zorgt voor medische en sociale begeleiding en helpt alleenstaanden of families om een goed netwerk uit te bouwen.

In Mortsel konden ze ook rekenen op de waardevolle hulp van een stagiair, een student maatschappelijk werk die vroeger zelf een niet-begeleide minderjarige was.

YIT Mechelen

Bij Youth in Transit Mechelen (16 plaatsen) was het weer een jaar met mooie ontmoetingen en diverse vormen van samenwerking. Het team legde eerste contacten met het lokale jeugdwerk. Jongeren, die dat willen, kunnen nu iedere week voetbal spelen.

Een vroegere stagiaire (pedagogische wetenschappen) kreeg in Mechelen een studentenjob aangeboden. Zij werkte daar gedurende langere tijd mee met het team.

/ Saeed zette grote stappen vooruit

Saeed (links op de foto), met sociaal begeleider Freek.

Saeed belandde bij YIT Mechelen toen hij nog maar 16 jaar oud was. Zijn traject werd een succes. Op 18-jarige leeftijd vond Saeed een woning in Leuven, waar een nieuw hoofdstuk voor hem begon. Hij pendelt nu van Leuven naar Mechelen om naar school te blijven gaan en te werken. Saeed heeft niets in de schoot geworpen gekregen en moet dag na dag knokken. Hij wordt door iedereen die met hem in contact komt in het hart gedragen.”

TVU en YIT Brussel

Bij TVU Brussel (47 plaatsen) en YIT Brussel (19 plaatsen) werden sommige woningen vorig jaar opgeknapt. Ook in Brussel is het vinden van een woning erg moeilijk, ondanks de samenwerking met ‘solidaire eigenaars’ en het bestaan van sociale verhuurkantoren.

Het team beleefde heel wat mooie momenten met de jongeren, onder meer bij het bezoek van Sinterklaas. De collectieve ruimte werd goed gebruikt om te koken of gezelschapspelletjes te spelen.

In principe duurt een begeleiding bij TVU niet langer dan zes maanden. Maar in de praktijk is de periode vaak langer om diverse redenen. De personen moeten namelijk wel een eigen woning kunnen vinden. Bovendien gaat het vaak om mensen in erg kwetsbare situaties: grote families, personen met een handicap of personen die nog niet zelfstandig genoeg zijn.

Opvangcentrum Scherpenheuvel

Het opvangcentrum in Scherpenheuvel (165 plaatsen) kreeg in het kader van ‘Buurtinitiatieven’ (BIQ) extra middelen van Fedasil om nauwere banden met de gemeente en de streek te ontwikkelen en het opvangcentrum nog beter in te bedden. In 2023 was er een erg geslaagde opendeurdag. Het centrum organiseerde ook festiviteiten rond het einde van de ramadan, Kerstmis en Halloween. Voor jongeren tussen 12 en 18 jaar werd samengewerkt met de organisatie Arktos, die diverse activiteiten opzet.

Het opvangcentrum kreeg vorig jaar een nieuwe coördinator, en er werd ook een hoofdbegeleider geïnstalleerd. Onder de bewoners zijn er nu heel wat Palestijnse families. Deze mensen maakten zich erg ongerust over de situatie in Gaza. Met de hulp van Solentra werden praatgroepen opgericht zodat ze hun gevoelens beter konden uitspreken en verwerken.

Ook de collega’s in Scherpenheuvel maken melding van een erg krappe woningmarkt. En ook zij ervaren dat Fedasil een langer verblijf in het centrum maar moeilijk toestaat wanneer bewoners niet snel een eigen woning kunnen vinden.

In het opvangcentrum deel ik een kleine kamer met mijn hulpbehoevende moeder. Bij onze aankomst twijfelde ik: hoe zouden de medewerkers in het opvangcentrum met vluchtelingen omgaan? Maar ik merkte dat mijn twijfels ongegrond waren. Er wordt hier goed voor ons gezorgd, ook zeker voor mijn moeder.”

Maryam uit Afghanistan, die een tijdlang verbleef in het opvangcentrum in Scherpenheuvel.

TVU en YIT Luik

Bij TVU in Luik werden serieuze inspanningen geleverd om de teamgeest te versterken in moeilijke werkomstandigheden. Het team ging een dag lang aan de slag met paarden om elkaar beter te leren kennen; dat was mogelijk dankzij een genereuze geste van de organisator van de dag.

In Luik werd vorig jaar samengewerkt met 59 niet-begeleide minderjarigen. Bij TVU ging het om negen families, twee alleenstaande vrouwen en zeven alleenstaande mannen.

In de wijk Saint-Walburge in Luik werd een partnership opgezet met het lokale jeugdhuis. Zo konden jongeren van TVU en YIT leeftijdsgenoten uit de wijk leren kennen. Jongeren gingen een week lang ‘op kamp’ door een samenwerking tussen Caritas International en het jeugdhuis.

Samenwerking met het CAW van Verviers maakte het dan weer mogelijk om de collectieve ruimte voor de jongeren te verfraaien.

De woningen voor niet-begeleide minderjarigen waren het hele jaar door goed gevuld. Dat was deels te wijten aan een gebrek aan plaatsen in het opvangnetwerk. Bovendien is er steeds meer vraag naar YIT-woningen. Bij de opvangcentra staat Caritas International bekend als een organisatie die jongeren uitstekend opvangt.

Bij TVU en YIT Luik zijn er respectievelijk 41 en 40 plaatsen.

Het team in Luik constateerde dat het moeilijker werd om kwetsbare vluchtelingen door te verwijzen, bijvoorbeeld wanneer ze nood hebben aan een aangepaste woning of psychologische begeleiding.

Youth in Shelter (YIS) Luik, dat 18 jongens tussen 12 en 17 jaar opvangt, kon dankzij een gift werken uitvoeren om van een oude garage in de tuin een heuse sportruimte te maken. Sport is een schitterende uitlaatklep om stress kwijt te raken en gezond te blijven.

De jongeren bij YIS Luik blijken jonger te worden. Vroeger ging het eerder om jongeren tussen 15 en 17 jaar. Momenteel ligt de gemiddelde leeftijd tussen 12 en 14 jaar.

Bij YIS is er een opvoeder die ook op technisch vlak zijn mannetje staat. Wanneer een jongere iets stuk maakt of een sanctie verdient, is het zo mogelijk om samen met hem of haar iets te repareren. De jongere wordt zo bijgestuurd, leert zelf kleine herstellingen te doen en wint aan zelfvertrouwen.

In het team is er een verpleegkundige die haar werktijden aanpaste om ook 's avonds of in het weekend bij de jongeren te kunnen zijn, zoals de opvoeders. Zij waakt over de gezondheid van de minderjarigen en leert hen technieken om te ontspannen, gevoelens beter te beheersen en vertrouwensbanden op te bouwen. De inzet van de verpleegkundige deed het aantal 'incidenten' sterk zakken. Caritas International koos er bewust voor om iemand met dit profiel aan te werven. We zoeken naar bijkomende middelen om deze dimensie vooral te kunnen behouden.

Net zoals in andere opvangvoorzieningen van Caritas International waren er hier ook feestjes aan het eind van de ramadan, met Kerstmis en met Nieuwjaar. De vzw Arc-en-Ciel maakte het mogelijk om de jongeren een dag in Walibi te laten doorbrengen en sponsorde cadeaus die pasten bij hun leeftijd.

Caritas International zorgt in Luik ook voor begeleiding op het vlak van huisvesting, sociaaljuridisch advies, lessen lezen en schrijven, lessen Frans en maatschappelijke oriëntatie. Drie teams zijn elke dag aan de slag om dit vernieuwende, multidisciplinaire project, "IFAS", vorm te geven. IFAS is de afkorting van "Interculturalité, Formation, Autonomie et Sociojuridique". Deze naam werd in 2023 bedacht om diverse vormen van dienstverlening samen te benoemen. Deze activiteit heeft een eigen coördinator.

Coördinatrice Christel over IFAS: "Wij ondersteunen personen van buitenlandse afkomst die, in de meeste gevallen, op diverse vlakken kwetsbaar zijn. Soms praten en/of lezen ze nog geen Frans. Anderen zijn nog niet lang in België, weten nog niet hoe ons land in elkaar zit en hebben hier nog geen netwerk uitgebouwd. Velen leven in ongezonde of onaangepaste woningen en hebben te kampen met administratieve besommeringen."

Via IFAS worden alle begunstigden van onze projecten in Luik begeleid. IFAS is er ook om te ondersteunen bij gezinshereniging. Dit aanbod is er voor alle personen van buitenlandse herkomst maar in de praktijk moeten heel wat vragen worden afgewezen omdat er te veel verzoeken binnenlopen. De noden zijn enorm groot. Financieel is het momenteel onmogelijk om het team van IFAS uit te breiden.

In 2023 kwam er een eind aan het APL-project in Charleroi ('Association de promotion du logement'), maar in Luik werd een nieuw, gelijkaardig initiatief gelanceerd. Ook in Luik is het erg moeilijk om huisvesting te vinden.

De medewerkers die opleidingen geven, werden tegen het licht gehouden door de Waalse overheid. Zij kregen complimenten voor het werk dat ze leveren.

Bij de sociaaljuridische dienst kwam er een nieuwe medewerkster. Er zijn bergen verzet door de juriste van deze dienst. In samenwerking met Buitenlandse Zaken, de sociale dienst van Brabantia (Brussel) en anderen kon ze drie kinderen uit Gaza laten repatriëren; de Palestijnse moeder kreeg zo haar kinderen terug. Het ging om kinderen die door hun vader naar Gaza waren ontvoerd.

Opvangstructuur in Louvranges (Waver)

In Louvranges (78 plaatsen) werd een nieuwe conciërge aangeworven. Er zijn inspanningen gedaan opdat de bewoners zelfstandiger zouden worden en zelf contacten zouden kunnen leggen buiten de kantooruren.

Met de stad Waver werd in september 2023 prima samengewerkt in het kader van het "Fête des citoyens du monde" (Feest van de wereldburgers). Het ging om een meerdaags evenement dat focuste op de onrechtvaardigheden die migranten ondervinden. De stad Waver, het plaatselijke jeugdhuis en andere spelers namen deel aan het feest, samen met onze bewoners en ons team. Een prachtige gelegenheid om met elkaar uit te wisselen.

Marie-Laure nam deel aan de workshops kunsttherapie in de Logis de Louvranges: “Eerst maakten we spontane tekeningen. Om te leren hoe we onze vermoeidheid en stress konden loslaten en van ons afschudden. Daarna kozen we beelden uit die onze gevoelens uitdrukten, en vertelden we aan de anderen waarom we bepaalde keuzes hadden gemaakt. We maakten ook collages. En we beoefenden Qi Gong en dansten met de groep.”

Louvranges kan ook rekenen op zowat 15 vrijwillig(st)ers die allerlei taken doen: ze geven huiswerkbegeleiding, organiseren activiteiten voor de bewoonsters en hun kinderen, zorgen voor vervoer, helpen om naar woningen te zoeken en staan klaar wanneer vrouwen moeten bevallen.

In de crèche van de opvangvoorziening is er nu een heuse “snoezelruimte”, een initiatief dat kinderen moet stimuleren om hun psychomotorische vermogens te ontwikkelen en alle zintuigen te gebruiken.

De meeste bewoonsters in Louvranges komen uit subsaharaans Afrika. Veel van deze vrouwen kregen bij ons internationale bescherming.

Op 7 december 2023 brachten het Europese Asielagentschap, Fedasil en een Europese delegatie een bezoek aan de Logis de Louvranges.

Opvangcentrum in Ransart (Charleroi)

Voor het opvangcentrum in Ransart (125 plaatsen voor volwassenen en 26 plaatsen voor niet-begeleide minderjarigen) was 2023 een sterk bewogen jaar. Op zeker ogenblik leek het centrum te moeten sluiten. En er waren wat klachten van omwonenden.

Het gebouw in Ransart werd door de eigenaar te koop gezet maar Caritas International kon het niet aankopen omdat er erg veel zou moeten worden geïnvesteerd in renovatie. Een sluiting van het centrum leek onafwendbaar. Gelukkig zocht Fedasil naar een oplossing, met als resultaat dat het gebouw in handen kwam van de vennootschap Inclusio. De nieuwe eigenaar zal het gebouw nu renoveren, met Fedasil als huurder en Caritas International als uitbater van het opvangcentrum. In 2024 wordt de nieuwe situatie in alle details uitgewerkt.

Het opvangcentrum ligt in een voorstad van Charleroi. Er zijn heel wat burens. De medewerkers doen alles om het centrum optimaal te integreren in de buurt.

De diverse gebeurtenissen wogen hoe dan ook zwaar op de medewerkers in Ransart. Maar het team en de bewoners hielden vol en bleven geloven in een goede afloop. Het jaar kon dan ook positief worden afgesloten. Ransart hoopt nu op een rustiger jaar 2024 om alle projecten goed te kunnen managen.

© Caritas International

© Caritas International

Sociale programma's

Begeleiding naar zelfredzaamheid

Bij onze sociale programma's praten we over vier diensten: de sociale dienst (eerstelijnswerk, gezinshereniging, bezoeken aan mensen in detentiecentra, vrijwillige terugkeer en de samenwerking bij het infopunt-Bordet), de dienst integratie (Hervestiging & Community Sponsorship, begeleiding van zeer kwetsbare vluchtelingen in Leuven), de dienst voogden (voogdij, helpdesk voor voogden, Xtra MENA) en de dienst re-integratie bij terugkeer vanuit België of andere EU-landen.

De medewerkers in al deze activiteiten spannen zich dagelijks in om de naleving van rechten af te dwingen voor personen met een kwetsbaar profiel. Rechten die vanzelfsprekend lijken maar toch meer dan eens moeten worden afgedwongen en toegankelijk gemaakt. Caritas International doet er alles aan om, samen met de personen die bijstand krijgen, een positief traject af te leggen. Respect voor de mens staat daarbij centraal.

In 2023 lanceerden we het pilootproject InfoKiosk BXL waarbij migranten met een statuut in België informatie ontvangen rond hun sociale rechten en desgevallend doorverwezen worden naar de juiste diensten. We publiceerden een bijgewerkte editie van ons rapport over niet-begeleide minderjarigen op doorreis. Het re-integratieteam begeleidde bijna 1.100 personen die vanuit België terugkeerden naar hun land van herkomst. Het team integratie was nauw betrokken bij een Europese conferentie over Community Sponsorship in Brussel en vond drie nieuwe onthaalgroepen.

Caritas International en haar medewerkers hebben een unieke expertise. Die expertise proberen ze ook te laten renderen door het maatschappelijk debat aan te wakkeren. En door de bevoegde instanties erop te wijzen wat de impact is van het beleid op onze doelgroepen.

Sociale dienst

De sociale dienst van Caritas International behandelde 1.983 dossiers in 2023, wat overeenstemde met 3.411 personen. In bijna 1.100 gevallen ging het over dossiers op het vlak van vrijwillige terugkeer. 565 dossiers hadden te maken met eerstelijnswerk. 67% van de mensen die op ons een beroep deden, waren mannen. In de meeste gevallen ging het om alleenstaande mannen. De gebruikers van de sociale diensten hadden 98 verschillende nationaliteiten, waarbij de Brazilianen de spits afbeten. Het Latijns-Amerikaanse land Peru dook op in de top-10.

GEBRUIKERS SOCIALE DIENST (TOP-10)

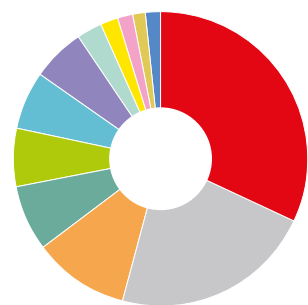
	2023	2022
Brazilië	611	427
Syrië	92	94
België	86	85
Afghanistan	82	71
Colombia	75	69
Marokko	68	81
Guinée	65	64
Roemenië	58	77
El Salvador	53	54
Peru	47	0

In ons eerstelijnswerk merkten we dat de toenemende digitalisering bleef leiden tot maatschappelijke uitsluiting en dat aanhoudende schulden zwaar drukten op onze gebruikers. De economische gevolgen van de oorlog in Oekraïne en de energiecrisis misten hun impact evenmin. Almaar meer gebruikers hebben te kampen met mentale problemen, wat het soms moeilijk maakt om hen goed te begeleiden. In zulke omstandigheden is het vaak aangewezen om de mensen intensief en vanuit diverse disciplines te helpen maar in de praktijk lukt dat niet altijd.

De eerstelijnsmedewerk(st)ers behandelden 565 dossiers in 2023. Iedere maand ontvingen we gemiddeld zo'n 100 vragen, telefonisch of via e-mail. De meeste vragen gaan over het verblijf, overheidsdiensten, huisvesting, het dagelijkse leven, de financiën of gezondheid. Overheidsdiensten zijn meer dan eens moeilijk toegankelijk. Qua huisvesting ondervindt de hele sociale sector hoe groot de crisis wel is; kandidaat-huurders worden geconfronteerd met een beperkt aanbod, hoge huren, woningen in slechte staat en discriminatie.

MEEST VOORKOMENDE PROBLEMEN

- Verblijf: **576**
- Overheidsdiensten: **399**
- Huisvesting: **194**
- Dagelijks leven: **129**
- Financiën: **115**
- Andere: **114**
- Gezondheid: **105**
- Familiale banden: **49**
- Sociale zekerheid: **38**
- Studies/opleiding: **28**
- Materiële hulp (*): **27**
- Werk: **26**

(*) Onder meer voedselhulp, kleding, baby-artikelen, meubelen, rolstoelen.

Gezinshereniging is één van de thema's die onze gebruikers zeker bezighouden. De gespecialiseerde helpdesk ontving op dit vlak maandelijks circa 360 vragen. In de laatste vier maanden van 2023 moest deze helpdesk haar werk opschorten wegens een tekort aan personeel. Er werden 204 nieuwe dossiers geopend rond gezinshereniging. Naast individuele ondersteuning organiseren we maandelijks infosessies voor groepen personen.

De personen die gezinshereniging wensen, zijn in 81% van de gevallen mannen of jongens. De aanvragers hebben vooral de Afghaanse, Syrische, Belgische, Guinese of Somalische nationaliteit. Familieleiden die een visum moeten vragen, worden bijna nergens nog rechtstreeks ontvangen op de Belgische ambassade. Een deel van de procedure is gedigitaliseerd. Soms moet je lang wachten om een afspraak te kunnen krijgen in een visumkantoor.

Voor Afghanen is gezinshereniging erg ingewikkeld geworden sinds de machtsovername door de Taliban. Wie een Afghaans paspoort aanvraagt, moet soms één of twee jaar wachten om dit in handen te krijgen. Een snelle afhandeling is dikwijls afhankelijk van het betalen van geld onder tafel. Als het paspoort er eindelijk is, moet de persoon een visum voor Pakistan of Iran vragen om daar stappen te zetten bij de Belgische ambassade. Ook dat is erg moeilijk geworden. Tussenpersonen die een Pakistaans visum regelen, vragen hoge bedragen voor hun rol. Heel wat families reizen dan maar noodgedwongen clandestien naar Pakistan. Meer dan eens mogen ze daar dan geen vliegtuig naar Europa nemen omdat ze clandestien de grens zijn overgestoken. Ook in Iran is de procedure verre van gemakkelijk.

Wie gezinshereniging wenst, moet kunnen aantonen dat hij of zij over een bepaald inkomen beschikt. In 2020 ging het om 1.555 euro per maand. Maar het bedrag is aanzienlijk gestegen, tot 1.969 euro in januari 2023; dat is 120% van het leefloon. Deze evolutie maakt het voor sommige mensen onmogelijk om familie te laten overkomen.

Op het vlak van vrijwillige terugkeer klom het aantal dossiers bij de sociale dienst van 851 in 2022 naar 1.087 in 2023. Veel kandidaat-terugkeerders zijn mannen zonder papieren die in ons land werden uitgebuit door werkgevers. Als ze hun loon niet ontvangen, durven ze geen klacht in te dienen. Organisaties zoals Fairwork Belgium kunnen niet veel ondernemen wanneer slachtoffers van uitbuiting een slechte werkgever niet willen aangeven. Brazilië is het land waarnaar het meest wordt teruggekeerd. Pakistan en Armenië zijn nieuw in de top-10 van terugkeerlanden.

De sociale dienst heeft ook oog voor de situatie van mensen in de gesloten centra. In Steenokkerzeel en Holsbeek werden 121 personen (32 nationaliteiten) bezocht. De bezochte personen in Steenokkerzeel (127bis) kwamen vooral uit Afghanistan, Algerije, Marokko, Tunesië en Guinée. In Holsbeek ging het vooral om vrouwen uit Brazilië, Somalië, Colombia en Burundi. Er worden geregeld ook Europeanen of personen met een Europees verblijfsdocument opgesloten.

Caritas International maakt, samen met andere organisaties, deel uit van MOVE, een coalitie die de aandacht wil vestigen op het lot van de mensen in de gesloten centra. MOVE probeert de Belgische politiek ter zake te beïnvloeden. Vrijwillig(st)ers, officieel erkend door de Dienst Vreemdelingenzaken, brengen bezoeken aan gesloten centra.

Inclusievere samenleving via InfoKiosk BXL

© Caritas International

De dienstverlening van InfoKiosk BXL ging in juli 2023 van start in ons hoofdkantoor in de Liefdadigheidstraat in Sint-Joost. InfoKiosk BXL is een laagdrempelige dienst waar nieuwkomers terecht kunnen met uiteenlopende vragen over het leven in Brussel. De InfoKiosk BXL richt zich tot personen van buiten de Europese Unie die wettig in ons land verblijven en een vorm van hulp zoeken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De mensen die van deze dienst gebruikmaken, stellen erg uiteenlopende vragen. Meestal gaan de vragen over verblijfsdocumenten, huisvesting, gezinshereniging en werk.

“InfoKiosk BXL wil een dienst zijn die al het bestaande aanvult: een plek waar je informatie vindt en waar wordt doorverwezen, voor personen die sociale steun zoeken in Brussel. De bijstand, aangeboden door InfoKiosk BXL, is erg ruim. Vragen kunnen gaan over de nood om een rijbewijs te halen, het vinden van een arts of psycholoog, een inschrijving op school, het maken van een afspraak bij de gemeente.”

InfoKiosk BXL zal in principe één jaar lang lopen. Het sluit aan bij het Europese project AccessIN waaraan wordt deelgenomen door organisaties, lokale overheden en universiteiten in België, Duitsland, Spanje en Hongarije. Dit project geniet financiële steun van het Europese Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie (AMIF). AccessIN wil de samenleving inclusiever maken door het middenveld, overheidsinstanties en migranten te laten samenwerken. Vanuit deze optiek wil InfoKiosk BXL niet alleen de behoeften van de doelgroep beter in kaart brengen maar ook meer inzicht krijgen in de bestaande dienstverlening in onze hoofdstad.

In de eerste zes maanden lag de klemtoon op de lancering van het project, de bekendmaking ervan en het uitbouwen van samenwerking met andere organisaties in Brussel. We ontvingen mensen voor een gesprek en werkten ook via telefoon en WhatsApp. Meer dan 170 personen kwamen zo al in contact met InfoKiosk BXL. We organiseerden al een eerste collectieve activiteit. Verder waren er ontmoetingen met meer dan 80 organisaties, wat in vier gevallen resulteerde in een nauwe samenwerking. Sinds december 2023 hebben we een extra permanentie bij 22Rogier, de sociale antenne van het OCMW van Schaarbeek.

Voogden opleiden en ondersteunen

Caritas International heeft 13 voogden en 1 intercultureel bemiddelaar die zich inzetten voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV). De voogden van de cel NBMV geven opleidingen en ondersteuning aan Franstalige voogden die werken voor de FOD Justitie. In september 2022 werd die opdracht opnieuw met vier jaar verlengd.

Het aanbod voor voogden bestaat uit een helpdesk die telefonisch of per e-mail bereikbaar is. In 2023 werd zo op 576 vragen van voogden geantwoord. We werkten ook mee aan basisopleidingen bij de Dienst Voogdij (FOD Justitie) waardoor 110 nieuwe voogden werden klaargestoomd. Onze cel NBMV organiseerde bovendien 16 ‘coachings’ en zorgde in 41 gevallen voor individuele opvolging van moeilijke dossiers.

En er is meer. Zo organiseerden we 27 vormingen over procedures, opvang, gezondheid, praten over gevoelens en seksualiteit, problemen op school, meerderjarigheid en andere thema’s. Praatgroepen voor voogden in Luik, Brussel, Charleroi en Namen kwamen vorig jaar 4 of 5 keer bijeen; 76 voogden namen deel aan deze bijeenkomsten.

Xtra MENA, voor jongeren op doorreis

Xtra MENA is het project waarmee we niet-begeleide minderjarigen op doorreis willen informeren en adviseren. Deze jongeren krijgen informatie over bescherming en de systemen in andere landen en worden doorverwezen wanneer nodig. We geven ook voorlichting en ondersteuning aan eerstelijns werkers die met deze jongeren werken. En we doen voorstellen om de pre-opvang te verbeteren en de jongeren beter te begeleiden.

De jongeren op doorreis willen meestal naar het Verenigd Koninkrijk gaan. Het is niet echt hun bedoeling om lang in België te blijven. De meeste van deze minderjarigen vermijden contacten met de overheid en vragen hier geen internationale bescherming. Ze trachten zichzelf te redden en komen vaak in contact met netwerken van smokkelaars. De jongeren zijn erg wantrouwig, zeker tegenover de overheid.

Het is nochtans heel belangrijk om deze jongeren te bereiken en juiste informatie te geven. Wij doen dat bijvoorbeeld

in het dagcentrum van de ‘humanitaire hub’ in Brussel, in het centrum Dubrucq van Samusocial, in het centrum AMRAN van het Burgerplatform, in het Sister House van het Burgerplatform en op de krakersplek Casa Tamam. Via de permanenties op een aantal plekken spelen we in op noden van de jongeren en verwijzen we door naar andere organisaties. Het is van groot belang om een vertrouwensband met deze doelgroep op te bouwen.

Jeanne van Caritas International: “Sommige jongeren arriveren in ons land na te zijn gepasseerd via Libië. Dat land staat bekend als een hel bij de meeste jongeren. Migrant worden er opgesloten in detentiecentra waar de omstandigheden onmenselijk zijn. In een latere fase passeren ze langs Italië en Frankrijk. Andere jongeren zijn al een tijdje in Europa en proberen vanaf parkings in België naar het Verenigd Koninkrijk te gaan. Nog anderen reizen heen en weer tussen Calais en Brussel. In Brussel komen ze wat rusten voor ze opnieuw naar de Franse kust trekken.”

Veel jongens uit Eritrea en Ethiopië

In 2023 ontmoetten we zo 368 jongeren, bijna allemaal jongens. 60% van hen zagen we diverse keren. Meer dan de helft van de jongeren kwam uit Eritrea, 15% was afkomstig uit Ethiopië. Maar er waren ook jongeren uit Marokko, Soedan, Afghanistan, Algerije, Kameroen, de DR Congo, Gambia, Guinée, Mali, Syrië, Jemen en andere landen.

De ontmoete jongeren waren in meer dan driekwart van de gevallen 16 of 17 jaar oud. 81% van hen had geen internationale bescherming in België gevraagd; soms veranderden ze van gedacht en vroegen ze toch bescherming aan. 19% van de jongeren bevond zich wel in een procedure en kwam met ons praten over bepaalde problemen.

We organiseerden vorig jaar ook opleidingen over minderjarigen op doorreis, voor Samusocial en Croix-Rouge de Belgique. We namen deel aan grensoverschrijdende werkgroepen en wisselden uit met andere organisaties. Bezoeken aan Calais en Duinkerke hielpen ons om beter te begrijpen wat er aan de Franse kust gebeurt. Verder namen we een kijkje in het Verenigd Koninkrijk, het land waar de meeste jongeren naartoe willen.

Ons team schreef ook een rapport over niet-begeleide minderjarigen op doorreis en het belang van pre-opvang en begeleiding van deze jongeren. Het gaat om een bijgewerkte versie van een gelijkaardig rapport uit 2021. Sinds mei 2023 kunnen de jongeren drie maanden lang bij Dubrucq of AMRAN verblijven zonder dat ze zich officieel moeten aanmelden. Een mooie stap vooruit, maar de noden blijven

aanzienlijk. Wij hopen dat de bestaande inspanningen een duurzaam karakter zullen krijgen en dat er meer initiatieven zullen worden ontwikkeld. Op die manier wordt het mogelijk om de jongeren nog beter en meer op maat te begeleiden.

Hervestiging professioneel begeleiden

Het team integratie van Caritas International zoekt in de geest van de 'Global Compact on Refugees' van het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen (UNHCR) naar duurzame oplossingen voor mensen die via een legaal kanaal naar ons land komen. De medewerkers willen vluchtelingen in staat stellen om een goede start te maken in onze samenleving. Ze zijn gespecialiseerd in het ondersteunen van vluchtelingen die via hervestiging of een ander veilig migratiekanaal in België toekwamen. We kiezen voor een veelzijdige aanpak, met een belangrijke rol voor ervaringsdeskundigen en in samenwerking met een brede waaier aan partners.

'Peer 2 Peer' is de naam van ons uitwisselingsaanbod voor hervestigde vluchtelingen: hervestigde vluchtelingen, die nog niet heel lang in België zijn, kunnen zo ervaringen, inzichten en vragen delen in vertrouwelijke omstandigheden, met aanwezigheid van ervaringsdeskundigen, de 'ambassadeurs', en met interculturele medewerkers van Caritas International als moderatoren.

Het Belgische hervestigingsprogramma vierde zijn tienjarige bestaan, maar uitdagingen zoals COVID-19 en de opvangcrisis leidden wel tot ernstige pauzes. In de tweede helft van 2023 kwam het programma opnieuw op gang zodat wij begin 2024 ons aanbod konden heropstarten.

Ook in 2023 zetten we in op het versterken en uitdragen van Community Sponsorship als een kwalitatieve en duurzame aanpak om nieuwkomers te ontvangen en integreren. Community Sponsorship steunt op lokale, gedreven vrijwilligers, professionele en veelzijdige ondersteuning van ons team en een nationale inbedding onder de hoede van Fedasil. Zo is er een aanvullend kader dat aan kwetsbare nieuwkomers toegang tot informatie, huisvesting en een informeel netwerk biedt. Cruciale bouwstenen om hun leven bij ons zelfstandig vorm te kunnen geven.

Bart is vrijwilliger in het kader van Community Sponsorship: "Onze hulp gaat verder dan praktisch geregeld. Onze onthaalgroep is er altijd voor een luisterend oor, een knuffel en een schouderklop. Je kan van officiële instanties zoals het gemeentebestuur of het OCMW niet verwachten dat ze een warme band aanknopen met een vluchteling of vluchtelingenfamilie. Maar binnen Community Sponsorship kan dat wel."

Europese conferentie

Community Sponsorship bestaat al enkele jaren in België. In andere Europese landen zijn er gelijkaardige projecten waarover we kunnen uitwisselen via het 'Qualitative Sponsorship Network' van Share. Alle ervaringen werden gebundeld op de eerste 'European Refugee Sponsorship Convention', een conferentie die in het voorjaar van 2023 plaatsvond in Brussel. Het was tijd om de aanpak bekender te maken. Vrijwillig(st)ers en hervestigde mensen vertelden hoe zij Community Sponsorship ervoeren.

In 2023 werden drie Community Sponsorship-trajecten met goed resultaat afgerond. Drie nieuwe onthaalgroepen engageerden zich om hervestigde vluchtelingen een jaar lang te ondersteunen. In diverse hoeken van het land zien we een groeiende interesse om initiatieven uit te werken in de komende jaren.

In Leuven richt Community Sponsorship zich met het project EU-Passworld op de begeleiding van vluchtelingen die studeren. In een Europees samenwerkingsverband werken de KU Leuven, Fedasil en Caritas International samen om een nieuwe vorm van veilige en duurzame migratie voor studenten op de vlucht ingang te doen vinden in België. Dit leidde tot de aankomst van de eerste drie studenten in september 2023. Zij zetten hun masteropleiding voort aan de KU Leuven, om daarna vanuit België hun loopbaan uit te bouwen. Ook hier ondersteunen we de vrijwilligersgroep die de studenten wegwijst in de stad; de focus ligt op goed studeren en deelnemen aan de ruimere samenleving. We werken daarbij samen met partners uit het Leuvense middenveld en de voorzieningen van de universiteit. In 2024 willen we deze vernieuwde aanpak voort ontwikkelen en hopen we gelijkaardige initiatieven te lanceren in andere Belgische universiteitssteden.

Kwetsbare families in Leuven

Sommige mensen hebben het moeilijk om hun weg te vinden in onze samenleving. Dat kan te maken hebben met bepaalde omstandigheden, tegenslagen, een complexe familiale situatie. Mensen kunnen zich overweldigd voelen door de uitdagingen. In samenwerking met het OCMW van Leuven begeleidt Caritas International één jaar lang zulke kwetsbare families integraal, met een cultuursensitieve en vertrouwelijke aanpak. De medewerkers vergezellen de mensen tijdens hun traject, proberen knopen te ontwarren en zoeken naar werkbare oplossingen op basis van de noden van ieder gezinlid. Op maat van families zoeken we aansluiting bij een lokaal ondersteunend netwerk, om duurzaam resultaat te bereiken. In 2023 ondersteunden we 17 families op deze manier.

Re-integratie: bijna 1.100 mensen begeleid bij vrijwillige terugkeer

Ons re-integratieteam zet zich iedere dag in om migranten te ondersteunen die besluiten om vrijwillig terug te keren naar hun land van herkomst. De ondersteuning is er tijdens het hele traject; ze begint in België, waarbij er een nauwe samenwerking is tussen Caritas International, Fedasil en de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM).

Het programma biedt ondersteuning bij het voorbereiden van de reis en bij de re-integratie na terugkeer naar het land van herkomst. Informatie die we opvangen, koppelen we terug naar Fedasil zodat eventuele verbeteringen in de toekomst in het programma kunnen worden opgenomen.

Sinds april 2022 geven we niet alleen re-integratieondersteuning aan personen die vrijwillig willen terugkeren vanuit België maar werken we ook op Europees niveau mee aan het project Joint Reintegration Services (JRS): samen met onze partners bieden we onze diensten ook aan personen aan die terugkeren vanuit andere EU-landen. In 2023 ging dat over circa 3.200 personen.

In het re-integratieteam volgt elke medewerker één of meerdere regio's op. Zo beschikken we over collega's die, mee dankzij een goede samenwerking met de partners, goed de context en recente ontwikkelingen in welbepaalde landen kennen. In de voorbereidingsfase van een terugkeertraject gaan de collega's in gesprek met personen die overwegen om uit eigen beweging terug te keren. Het aantal gesprekken hangt samen met het profiel en de noden van de kandidaat-terugkeerder. Tijdens de begeleiding krijgt de persoon in kwestie de gewenste informatie over de mogelijkheden ter plekke en worden de noden en verwachtingen besproken. Daarna koppelen onze medewerkers terug naar de partner in het land waar de persoon naar wil terugkeren. Indien nodig kunnen onze collega's samen met de kandidaat-terugkeerder het eerste contact met de partnerorganisatie al voor het vertrek leggen.

Zodra iemand is teruggekeerd, wordt in het land van herkomst contact opgenomen met een medewerker van de lokale partnerorganisatie die een jaar lang begeleiding kan geven. Afhankelijk van de wensen en noden van de persoon kan het bijvoorbeeld gaan om ondersteuning bij het opstarten van een economische activiteit, bij het volgen van een opleiding, bij het huren van een woning. Ook voor medische problemen zijn er begeleidingsmogelijkheden, en in sommige regio's wordt psychosociale ondersteuning aangeboden. Onze medewerkers blijven in contact met de partners en volgen de situatie waar nodig mee op.

In 2023 organiseerde ons team begeleiding voor 684 dossiers, wat overeenstemde met 1.083 personen. Er waren ook verschillende partnerbezoeken, trainingen en uitwisselingsmomenten. Zo ontving het team in juni in Brussel de partners uit Moldavië, Georgië, Armenië, Albanië, Kosovo, Oekraïne en Servië. In oktober vond er een partnerweek plaats in Ecuador met de collega's van Brazilië, Colombia, El Salvador, Ecuador en Peru. Onze medewerk(st)ers gingen op observatiebezoek bij de re-integratiepartners in Tunesië, Moldavië en Albanië. In het kader van JRS gaven we trainingen in verschillende lidstaten van de Europese Unie, waaronder Italië, Kroatië en Bulgarije. In Praag was er een re-integratieconferentie met deelname van de meeste organisaties die betrokken zijn bij JRS.

We deden ook nieuwe inspanningen om te zorgen voor een correcte en volledige informatievoorziening. Er waren infosessies voor migranten en eerstelijnsdiensten. Verder maakten we communicatiemateriaal zoals podcasts en flyers.

Jelena werkt bij Caritas Servië met terugkeerders: "Een stabiele huisvesting hebben is essentieel om een re-integratie te kunnen laten slagen. Als je altijd bij een ander familielid moet gaan kamperen, hoe moet je dan in 's hemels-naam een stabiele job vinden of de kinderen op school houden?"

Een gesprek over terugkeer.

Onze organisatie

Mensen voor mensen

Welzijn van onze werknemers

In samenwerking met het departement Communicatie en Mobilisatie hebben we in 2023 een nieuw systeem ingevoerd om werknemers in de bloemetjes te zetten wanneer ze een bepaald aantal jaren dienst hebben. Deze werknemers krijgen een speciale boodschap en een gepersonaliseerd cadeau.

Er is nu ook een beter uitgewerkt beleid voor de toekenning van onbetaald verlof.

Soft HR

In het kader van onze HR-werf, waaraan coördinatoren op vrijwillige basis meewerken, hebben we gediscussieerd over ingrepen om beter in te spelen op de verwachtingen van de teams op het terrein en de HR-ondersteuning van deze teams te verbeteren.

Er is een nieuw driejarenplan voor opleidingen bedacht. We bleven onze eerstelijnsmedewerkers bijscholen rond het omgaan met agressie. Er waren ook opleidingen rond preventie en veiligheid en rond het runnen van een team.

We hebben geïnvesteerd in een informaticatool (SD Worx) om vragen naar opleidingen beter te kunnen managen.

Tot slot gebruiken we nieuwe indicatoren om het personeelsverloop en het absentisme beter op te volgen en te verminderen.

Loonadministratie

We hebben onze administratie aangepast aan nieuwe wettelijke regels voor het vermelden van terugbetalingen van kostennota's op de loonfiches.

We zijn op zoek gegaan naar een nieuw instrument om beter te kunnen plannen in de opvangcentra en -structuren.

In samenwerking met de medewerkers van de departementen internationale samenwerking, financiën, communicatie en re-integratie die moeten reizen, hebben we een beleid gemaakt voor de dagvergoedingen (per diems).

Er is ook nagedacht en actie ondernomen om de werking van de personeelsdienst te verbeteren, bijvoorbeeld op het vlak van klassement en bijwerken van documenten.

Een goede teamgeest is belangrijk om veel werk te kunnen verzetten.

Sociaal overleg

Als resultaat van ons sociaal overleg lanceerden we een beleid voor de 45-plussers onder ons personeel. Wie ouder is dan 45 jaar, mag nu rekenen op extra verlofdagen.

We legden ook de laatste hand aan een beleid rond het recht op deconnectie. En we startten de procedure voor de nieuwe sociale verkiezingen, die zullen worden gehouden in mei 2024.

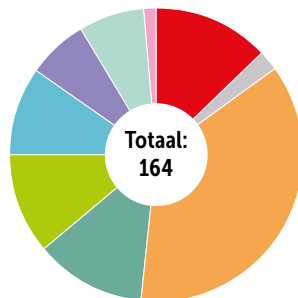
Personeel op 31 december 2023

De cijfers hebben enkel betrekking op personeelsleden van Caritas International in België. Sommige projecten in België worden uitgevoerd met onze bevoorrechte partners Caritas Vlaanderen, Caritas Wallonië, CAW Brabantia en hun medewerkers. In het buitenland werken we met lokale partners. Slechts in een aantal prioritaire landen hebben we een vertegenwoordiging: Burundi, DR Congo, Niger, Ethiopië, Oeganda, en vanuit Bosnië voor de Balkan en Palestina. Voor bepaalde projecten in binnen- en buitenland wordt een beroep gedaan op externe, betaalde medewerkers.

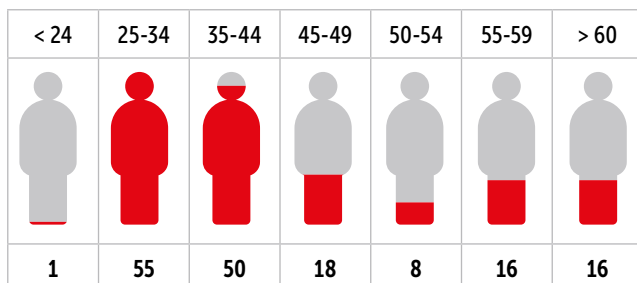
AANTAL MEDEWERKERS PER AFDELING

- Logistiek & Beheer onroerend goed: **21**
- Directie: **4**
- Asiel & Migratie / Opvang: **60**
- Asiel & Migratie / Sociale programma's: **20**
- Communicatie & Mobilisatie: **18**
- Financiën: **16**
- Noodhulp & Ontwikkeling: **11**
- Human Resources: **12**
- IT & ERP-programma: **2**

Totaal aantal medewerkers: **164**

AANTAL MEDEWERKERS VOLGENS LEEFTIJD

Ethiek en integriteit

Elke persoon die redenen heeft om te twijfelen aan de integriteit van Caritas kan dit melden via ombudsman@caritas.be of telefonisch: +32 476 47 23 23.

Ons ethisch charter, onze normen op het vlak van ethiek en bescherming en alle genomen maatregelen zijn te lezen op www.caritasinternational.be/ethiek.

Ook voor onze interventies in het buitenland worden procedures voor de behandeling van klachten uitgewerkt met onze lokale partners en de betrokken gemeenschappen.

Klachtenregister 2023

In 2023 werden 26 berichten geregistreerd:

- 24 via ombudsman@caritas.be en 2 via telefoon op het nummer +32 476 47 23 23.
- 1 klacht ging over een misverstand naar aanleiding van communicatie door een externe partner.
- 1 klacht ging over onze dienstverlening. Hiervoor werd een aanpassing doorgevoerd in onze procedures.
- 2 meldingen waren niet relevant in het kader van ethiek en integriteit.
- 2 berichten bevatten zware inconsistenties, waardoor geen resultaat kon worden bereikt.
- 3 meldingen hadden te maken met de behandeltermijnen van dossiers.
- 3 meldingen gingen over het gedrag van bewoners in ons opvangnetwerk.
- 3 berichten hadden niets te maken met de activiteiten van Caritas International; hiervoor hebben we doorverwezen.
- 3 klokkenluiders wezen ons op situaties die bijkomende aandacht vergden. Hiervoor werd actie ondernomen door de betrokken departementshoofden en het Ethisch Comité.
- 4 berichten hadden te maken met andere juridische entiteiten uit het Caritasnetwerk; hiervoor hebben we doorverwezen.

Voor 4 berichten konden we niet inspelen op de vraag wegens onrealistische verwachtingen of omdat onze organisatie niet bij machte was om hierover te beslissen.

Communicatie & Mobilisatie

Zien, oordelen, handelen

Het risico van een mogelijke sluiting van het opvangcentrum in Ransart, de aanslepende opvangcrisis met mensen op straat, het grote menselijke leed door aardbevingen in Turkije, Syrië en Marokko, de conflicten in Oekraïne, Armenië en Gaza: het ontbrak in 2023 niet aan crisissen waar de ploeg van Communicatie & Mobilisatie moest op reageren. Zowel intern als extern speelden we hierop in. Het team Educatie verwezenlijkte twee scholenprojecten en breidde zijn aanbod uit. Het project 'Other Talk – Teaching Migration' en de samenwerking met School zonder Racisme werden afgerond; spijtig genoeg viel het doek voor School zonder Racisme, waarmee we uitstekend hadden samengewerkt.

Op het vlak van beleidsbeïnvloeding namen we deel aan het Global Refugee Forum, schreven we mee aan analyses met onze internationale partners en gingen we in dialoog met onder meer de DGD (Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire hulp), het kabinet van Staatssecretaris voor Asiel en Migratie Nicole de Moor en het kabinet van de minister van Ontwikkelingssamenwerking, Caroline Gennez.

Onze schenkers toonden eens te meer hun grote solidariteit. We zamelden meer dan 4,2 miljoen euro via onze fondsenwervingscampagnes. Deze middelen gingen naar onze structurele projecten en partnerships. De grote crisissen uit 2023 resulteerden in een grote golf van vrijgevigheid, met bijna 4,5 miljoen euro aan ingezamelde middelen; deze giften hadden vooral te maken met onze humanitaire respons op de oorlog in Oekraïne en de aardbevingen in Turkije en Syrië. Een bedrag van 1,28 miljoen euro was te danken aan inkomsten via de campagne

van het consortium 12-12 rond Turkije en Syrië. Met het saldo leggen we een provisie aan die we voor de betrokken noodhulpprojecten zullen aanspreken in het boekjaar 2024.

Blik op België

Wanneer houdt een crisis op een crisis te zijn, en wanneer gaat het om 'het nieuwe normaal'? Is er echt een opvangcrisis of gaat het eerder om een crisis van politieke onwil of politieke onmacht? En waarom lukt het de overheid maar niet om alle verzoekers om internationale bescherming te bieden waar ze recht op hebben: opvang. Het zijn vragen die we ons ook in 2023 stelden. De antwoorden daarop zullen verschillen al naargelang aan wie je het vraagt. Net als de antwoorden op de vraag naar oplossingen voor de uitdagingen die nu al jaren aanhouden.

Caritas International zoekt mee naar oplossingen. We doen dat in samenwerking met partnerorganisaties. Wat waren in 2023 de belangrijkste initiatieven?

Begin 2023 kwam er een werkgroep waarin humanitaire en andere middenveldorganisaties de koppen bij elkaar staken: onder meer Artsen Zonder Grenzen, Dokters van de Wereld, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Ciré, het Brusselse Burgerplatform voor ondersteuning van vluchtelingen, Samusocial en Caritas International. De werkgroep kwam om de twee weken samen. Op de agenda stonden operationele updates, politieke strategie en sensibiliseringsacties. In juni en november publiceerden we met deze werkgroep twee analyses met de belangrijkste bevindingen en noden

Een sessie in het kader van Other Talk.

van het terrein. Deze analyses moeten beleidsmakers wijzen op de ernst van de situatie, meer bepaald op de stijgende noden bij de mensen die geen opvangplek krijgen. Caritas focust hierbij op het monitoren van de situatie van niet-begeleide minderjarigen die zich aanmelden en internationale bescherming wensen aan te vragen. En op inspanningen om hen te beschermen en aan een opvangplek te helpen.

Verder dachten we mee na over en engageerden we ons rond twee campagnes. De campagne met onder andere Vluchtelingenwerk Vlaanderen, met als slogan 'Solidaire Straat'. En de campagne van CNC-D-11.11.11, die nieuw leven ingeblazen werd: 'Communes hospitalières'. Twee verschillende campagnes, maar met eenzelfde opzet: burgers lokaal sensibiliseren en lokale beleidsmakers mobiliseren. Waarom? Omdat we denken dat er op korte termijn een eenvoudige oplossing is: het spreidingsplan uitvoeren! Dit vergt lokale solidariteit én politieke wil – een dubbel engagement waarbij we overtuigd zijn dat het ene het andere kan beïnvloeden, en waarrond we ook dit jaar opnieuw werkten binnen het initiatief 'Solidaire Steden en Gemeenten' én het project 'Other Talk goes local'.

Blik op de wereld

De opvangcrisis in België mag ons niet doen vergeten dat de overgrote meerderheid van de mensen op de vlucht in de wereld wordt opgevangen in het globale Zuiden, ook in partnerlanden van Caritas International zoals Oeganda en Niger. Deze grote gastlanden worden geconfronteerd met kortetermijnsteun en verminderende internationale aandacht.

“Bij Caritas geloven wij in een andere aanpak. In plaats van geweld en pushbacks zouden wij graag menswaardige opvangstructuren zien voor mensen die in Europa aankomen. Wij kiezen voor een gastvrij Europa dat mensen samenbrengt en sociale cohesie en inclusie bevordert in plaats van samenlevingen te polariseren. We kiezen voor solidariteit in plaats van afwijzing en muren.”

Deze vaststellingen en uitdagingen stonden hoog op de agenda van het tweede Global Refugee Forum dat eind 2023 plaatsvond in Genève. In aanloop naar dit Forum hebben we samen met andere leden van het Caritasnetwerk zowel Belgische als andere internationale beleidsmakers gesensibiliseerd rond hun verantwoordelijkheden voor deze uitdagingen. Voor het Caritasnetwerk is het fundamenteel dat we duurzame oplossingen vinden voor vluchtelingen en ontheemden, in België, elders in Europa, in het Midden-Oosten en in het globale Zuiden. Het is bemoedigend dat België zich op het Forum engageerde om vluchtelingenpopulaties beter te betrekken bij zijn ontwikkelingsprogramma's. Als deze nieuwe aanpak

gepaard gaat met concrete acties en een op rechten gebaseerde belangenbehartiging, wordt het mogelijk om puur humanitaire acties om te zetten in 'nexus'-strategieën met meer aandacht voor sociale inclusie van vluchtelingen en veerkracht op lange termijn.

Het Caritasnetwerk zelf greep het Forum aan om zijn engagementen aan te kondigen rond een lokaal geleide respons, het versterken van onze lokale partners, het aanpassen van hun financiering en het pleiten voor de effectieve deelname van lokale spelers aan het beleid rond ontheemding. De aangepaste engagementen zullen het netwerk versterken in zijn oproep aan internationale humanitaire spelers (zoals de Belgische overheid) om de eigen engagementen na te komen en meer gewicht te verlenen aan lokale organisaties – of het nu gaat om Caritas of door vluchtelingen geleide organisaties – en dit op een meer directe, effectieve en rechtvaardige manier.

Educatie

© Caritas International

Het team Educatie ondersteunt leerkrachten om thema's als migratie, vluchtelingen en diversiteit aan te kaarten in de klas. Hoe? Door vormingen, een digitaal leerplatform, gratis 'tools' voor de lessen en samenwerking met scholen. Leerlingen praten graag over deze thema's en hebben er soms ook uitgesproken meningen over, wat onderstreept waarom het zo nuttig is om leerkrachten te ondersteunen.

In 2023 namen 66 leerkrachten deel aan onze vormingen, fysiek of digitaal. Meer dan 350 leerkrachten gebruikten ons lesmateriaal. Het digitale 'serious game' 'Walk in my shoes' (www.walk-in-my-shoes.be) bood aan meer dan 16.500 leerlingen de kans om mee te stappen in de voetsporen van een vluchteling. Bijna 600 leerlingen werden bereikt met onze workshops op scholen. En zo'n 90 vrijwilligers van diverse organisaties werden bijgeschoold.

Zowat 180 leerlingen deden mee aan één van onze twee schoolprojecten. Via workshops, ontmoetingen en getuigenissen van vluchtelingen werkten we met leerlingen en leerkrachten aan een betere kennis van en meer inzicht in de oorzaken van migratie en de weg die mensen op de vlucht afleggen. In de Cardijnschool in Anderlecht werkten we hand in hand met School zonder Racisme en zorgde het project er mee voor dat leerlingen met een eigen

migratie- of vluchtverhaal meer open durfden te zijn. In het Instituut de la Vierge Fidèle in Schaarbeek legden we de link tussen migratie, conflicten en natuurlijke rijkdommen, in samenwerking met onze partners Commission Justice & Paix en Croix-Rouge de Belgique.

2023 was ook het jaar waarin we het project 'Other Talk - Teaching Migration' afronden. 415 (aspirant-) leerkrachten, educatief medewerkers en directieleden vonden al hun weg naar de digitale leeromgeving. Ook docenten uit het hoger onderwijs maakten er gebruik van zodat hun studenten zich konden verdiepen in het thema migratie en diversiteit. We stelden het project voor via verschillende workshops en presentaties en bereikten daarbij meer dan 250 mensen die actief zijn in het onderwijs.

Walk in my shoes zorgde bij mijn leerlingen voor meer begrip voor de situatie in bepaalde landen. De leerlingen schrokken soms echt dat het zo erg was en beseften hoe goed we het hier eigenlijk wel hebben.

Een leraar uit het beroepsonderwijs in Kortrijk

Fondsenwerving

Het jaar 2023 werd getekend door natuurrampen en oorlogsgeweld. We vroegen aan de schenkers om hun hart te laten spreken voor de overlevenden van die crisissen. Gelukkig gingen velen in op onze oproepen om kwetsbare mensen bij te kunnen staan: oorlogsslachtoffers in Oekraïne en Gaza, families op de vlucht, jonge vluchtelingen zonder ouders in België, overlevenden van aardbevingen in Syrië, Turkije en Marokko. Zo werd bijna 4,5 miljoen euro ingezameld en hadden we 1,28 miljoen euro inkomsten in het kader van de campagne van 12-12 voor Syrië en Turkije.

4,2 miljoen euro werd bijeengebracht voor onze structurele projecten en partnerships. De klimaatopwarming bedreigt de voedselzekerheid van mensen die van landbouw leven, bijvoorbeeld in Ethiopië. Samen met hen voorzien we betere waterbronnen en beschermen we de grond. Ze gaan aan de

slag met gereedschap en zaaigoed die ze krijgen. Bijstand was nodig voor de meeste kwetsbare vluchtelingen in Oeganda, mensen die overwegend afkomstig zijn uit Oost-Congo. Hiervoor zamelden we 373.879 euro in.

Caritas International kreeg fantastische ruggensteun van schenkers. Voor de crisis in Oekraïne zamelden we in 2023 nog 1,52 miljoen euro in. Het Noodhulpfonds, om meteen humanitaire hulp te kunnen bieden in noodsituaties, werd aangevuld met 34.679 euro. En voor mensen op de vlucht ontvingen we 32.573 euro aan giften. Die middelen worden onder meer gebruikt om niet-begeleide minderjarigen, die naar ons land zijn gevlucht, te ondersteunen om zelfstandiger te worden. Het Hongerfonds ontving 146.749 euro aan giften.

Testamenteaire giften leverden, na betaling van 4.722.208,81 euro erfenisrechten, netto-inkomsten ter hoogte van 1.510.437 euro op.

Communicatie

Er werd in 2023 vaak een beroep gedaan op de expertise van het Communicatieteam. Soms moest er snel worden gereageerd in het kader van crisissituaties. Op andere momenten zette het team zijn beste beentje voor om projecten van Caritas International in de kijker te plaatsen.

Het werk van Caritas International werd 219 keer vermeld in de pers, en dit bij een brede waaier van Nederlandstalige, Franstalige en internationale media. Thema's die vaak terugkwamen, waren de opvangcrisis en het tekort aan opvangplaatsen voor niet-begeleide minderjarigen, de aardbevingen in diverse landen en de humanitaire impact van de oorlog in Oekraïne. Community Sponsorship kreeg ook de nodige aandacht in de pers. Collega's met expertise uit onze sociale programma's en van het departement internationale samenwerking kwamen geregeld aan het woord.

We deden ook inspanningen om ons digitale publiek uit te breiden, zowel op de website als in de sociale media. Dit jaar constateerden we een stijging met 8% op Facebook, Instagram, X en LinkedIn. We behandelden een reeks thema's uit de actualiteit en organiseerden campagnes om het project Community Sponsorship en diverse giftenacties te ondersteunen.

In eigen organisatie werden de collega's geïnformeerd via 102 artikelen op CariNet, ons intranet, over de projecten van elk team en crisissituaties. Ze konden ook deelnemen aan 4 edities van onze Midi-Caritas, meetings waarop belangrijke thema's aan bod kwamen zoals het werk bij de Logis de Louvranges en het nieuwe milieubeleid van Caritas International. Er waren ook maandelijks workshops om de werknemers meer vertrouwd te maken met de 'tools' Teams en Viva Engage. 92 van onze werknemers namen deel aan die workshops.

Een strategie voor ons “gemeenschappelijk huis”: ons milieubeleid

We moeten dringend onze relatie met de planeet anders aanpakken. De planeet is namelijk de bron van alle leven.

Door de noodkreten van onze internationale partners en de overlevenden die we in een aantal gebieden ondersteunen, beseffen we nog meer hoe zwaar het milieu achteruitgaat en hoe groot de impact van de klimaatopwarming wel is. Deze fenomenen hebben een buitengewoon grote impact op de armste gemeenschappen of bevolkingsgroepen. Terwijl deze mensen het minst verantwoordelijk zijn voor de ontregeling van het klimaat en amper of geen middelen hebben om de gevolgen aan te pakken en zich voor te bereiden op toekomstige rampen.

Caritas International laat zich inspireren door de tweede encycliciek van paus Franciscus, *Laudato Si'*. Deze encycliciek gaat over de bescherming van ons “gemeenschappelijk huis”. Het document van de paus schetst de milieucrisis die we meemaken en koppelt die aan de overconsumptie en de huidige modellen op het vlak van economische ontwikkeling. “Het ritme van de consumptie, de verspilling en aantasting van het milieu is de mogelijkheid van de planeet te boven gegaan, en wel zodanig dat de huidige levensstijl, omdat hij onhoudbaar is, alleen maar kan uitlopen op catastrofes, zoals feitelijk al periodiek gebeurt in verschillende streken.”

Deze kwestie is prioritair voor de paus, de katholieke Kerk en alle gelovigen. En ook belangrijk voor de wetenschappers en vele burgers. Laten we ingaan op de oproep om de planeet beter te beschermen en ons gemeenschappelijke huis te vernieuwen.

Caritas International is getuige van de vernietigende impact van het dominante ontwikkelingsmodel op alles wat leeft. Onze organisatie engageert zich om stelselmatig

de ecologische en maatschappelijke gevolgen van de gemaakte keuzes in te schatten. Ze wil haar gedrag en praktijken aanpassen om tot meer duurzaamheid te komen en het milieu meer te respecteren.

Vuistregels voor onze actieplannen

Ieder team of project van Caritas International zal voor zijn actieplan 2024-2026 drie vuistregels moeten in acht nemen:

- > We maken een **analyse** van onze ecologische en maatschappelijke impact om prioriteiten te bepalen en vooruitgang te meten. We doen ook inspanningen om goede voorbeelden en praktijken te promoten. Om onze doelstellingen voor de komende jaren te bepalen, moeten we de initiële situatie kennen en bekijken wat de meest efficiënte pistes en oplossingen zijn. Om die reden laten we nu bijvoorbeeld energieaudits van onze gebouwen opstellen.
- > Om het milieu beter te **beschermen** beperken we onze ecologische voetafdruk door de keuzes die we maken wanneer we projecten formuleren, ons verplaatsen, energie verbruiken, aankopen doen en investeren. Wat gebeurde er al op dit gebied? Er kwamen nieuwe regels voor internationale reizen (in Europa verplaatsen we ons bij voorkeur met de trein); we sensibiliseren om minder energie te verbruiken in onze kantoren en woningen; we gaan anders om met ons afval; we doen aankopen die groen en eerlijk zijn; we optimaliseren de verwarming van onze gebouwen; we stimuleren zachte mobiliteit in de stad. Caritas International kreeg ook het label van ‘Ecodynamische onderneming’ van Leefmilieu Brussel; een erkenning van de inspanningen van al onze teams in de voorbije jaren.
- > We willen ook **‘regenereren’**. Caritas International ontwikkelt activiteiten die zoveel mogelijk resulteren in een regeneratie van het milieu, bijvoorbeeld via agro-ecologie. We mikken ook op een versterking van de sociale cohesie. Het vijfjarenprogramma COHERENCE, waarover je elders in dit jaarverslag meer kan lezen, wil gemeenschappen veerkrachtiger maken zodat ze beter opgewassen zijn tegen economische schokken en de klimaatopwarming. Dit programma mikt verder op meer solidariteit. De milieuproblemen op de planeet zijn onlosmakelijk verbonden met kwesties als sociale rechtvaardigheid en de rechten van de mens.

Programma's Asiel & Migratie in België

31 december 2023

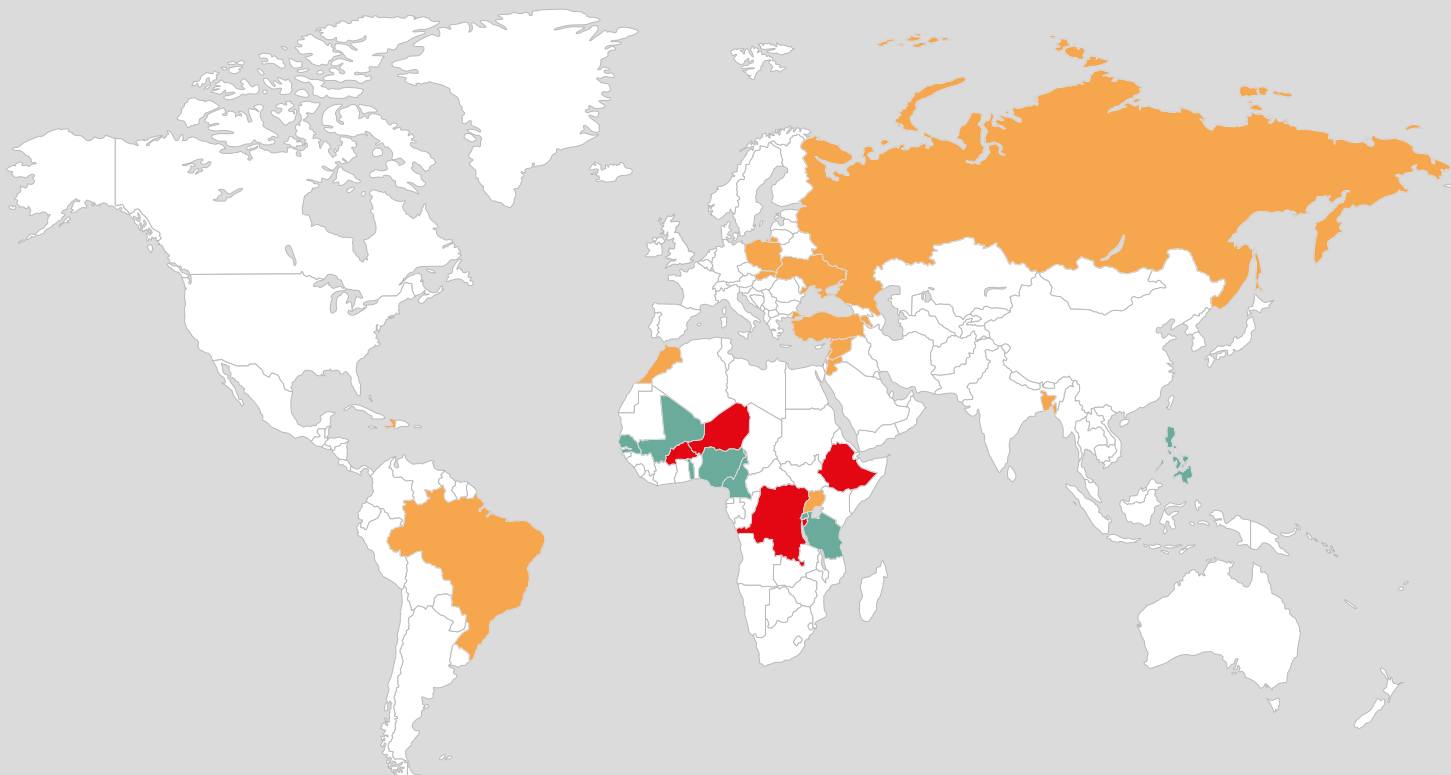
TITEL VAN HET PROJECT	SPECIFICITEIT	FINANCIERS
OPVANG EN BEGELEIDING OP MAAT - VERZOEKERS OM INTERNATIONALE BESCHERMING		
Logis van Louvranges	Alleenstaande vrouwen met of zonder kinderen. Gegroepeerde appartementen.	Fedasil Steun gemeente Waver
Opgangcentrum Scherpenheuvel (1)	Families, alleenstaanden, mensen met een beperking of psychomedische problematiek.	Fedasil
Opgangcentrum Ransart (2)	Families, alleenstaanden en niet-begeleide minderjarigen.	Fedasil
Youth in Shelter Luik (2)	Opgangstructuur voor niet-begeleide minderjarigen 14-18 jaar.	Aide à la Jeunesse (Fédération Wallonie Bruxelles)
Health care Antwerpen	Verzoekers om internationale bescherming met medische problematiek. Gezinswoningen.	Ciré
OPVANG EN BEGELEIDING NAAR ZELFSTANDIGHEID VOOR MENSEN MET EEN VERBLIJFSSTATUUT		
TVU Brussel, Luik, Antwerpen	Kwetsbare vluchtelingen.	Fedasil
Youth in Transit Luik, Brussel, Mechelen	Niet-begeleide minderjarigen.	Fedasil, via Ciré
High Care Antwerpen	Vluchtelingen met zware medische problematiek.	Fedasil
INTEGRATIE		
Lokaal integratie-initiatief Luik	Alfabetisering, sociaal-juridische permanenties, interculturaliteit.	Waals Gewest
APL Luik (2)	Hulp bij zoeken naar een woning voor wie slecht gehuisvest is of moeilijk een menswaardige woning vindt.	Waals Gewest
SOCIALE PROGRAMMA'S		
Re-integratie na vrijwillige terugkeer	Counseling voor vertrek. Ondersteuning partners bij begeleiding van re-integratieproject. · Vanuit België. · Vanuit ander Europees land (JRS).	Fedasil, AMIF België, Europese fondsen, via Frontex
Eerste lijnsdienst (3)	Socio-juridische dienstverlening, begeleiding bij gezinshereniging, counselling bij vrijwillige terugkeer, bezoek gesloten centra. Voogdij van niet-begeleide minderjarigen – helpdesk voor voogden – Begeleiding niet-begeleide minderjarigen op doorreis.	Partnerschap met antenne Caritas van sociale dienst Brabantia COCOM (via Brabantia) Ministerie van Justitie Fedasil
Integrale begeleiding vluchtelingen Leuven	Eenjarig traject psychosociale begeleiding voor vluchtelingengezinnen met extra kwetsbaarheden.	Stad Leuven
Sociale dienst voor buitenlandse studenten en stagiairs	Ondersteuning van studenten met een beperkt visum, ingeschreven bij een universiteit of bij een hogeschool.	Fonds Orval en Scourmont
Voogdij (3)	Voogdij van niet-begeleide minderjarigen en ondersteuning voogden.	Ministerie van Justitie Fedasil
Community Sponsorship	Begeleiding van onthaalgroepen bij opvang van hervestigde Syrische vluchtelingen.	Fedasil
Hervestiging: Peer 2 Peer	Collectieve activiteiten voor hervestigde vluchtelingen, vorming ambassadeurs, facebookgroep.	Fedasil
Financiële steun	Uitzonderlijk wordt een lening toegestaan voor gezinshereniging en huurwaarborgen.	Eigen middelen

In België worden sommige projecten uitgevoerd in samenwerking met een van onze bevoorrechte partners: Caritas Vlaanderen (1), Caritas Wallonië (2) en CAW Brabantia (3).

Kaart internationale samenwerking

	AFRIKA	AZIË	EUROPA	MIDDEN-OOSTEN	LATIJS-AMERIKA
ONTWIKKELING	Kameroen* Mali* Nigeria* Rwanda* Senegal* Tanzanië* Togo*	Filipijnen*			
NOODHULP HEROPBOUW	Marokko Oeganda	Armenië Bangladesh Turkije	Oekraïne Polen Rusland Slovakije	Jordanië Libanon Syrië	Brazilië Haïti*
NOODHULP HEROPBOUW ONTWIKKELING	Burkina Faso Burundi* DR Congo* Ethiopië Niger*			Palestina	

* Partnerschapsprojecten in samenwerking met andere Belgische organisaties.

Programma's internationale samenwerking

Onze programma's in het buitenland lopen altijd in samenwerking met de nationale of lokale Caritas van het betrokken land. Het wereldwijde Caritasnetwerk telt 162 nationale Caritasorganisaties.

Noodhulp (dankzij subsidies)

Het belangrijkste doel van noodhulp, ook wel humanitaire hulp of crisishulp genoemd, is het redden van levens, het verminderen van menselijk lijden en het bewaren en beschermen van menselijke waardigheid.

LAND	PROJECT	PERIODE	BUDGET	FINANCIERING	UITGAVEN 2023	COFINANCIERING
Burundi Niger Oeganda Jordanië	Protectie in humanitaire hulpverlening - PROHUMA 1	2021-2023	€ 7.820.000,00	DGD	€ 3.879.195,48	€ 0
Burundi Niger Oeganda DR Congo	Protectie in humanitaire hulpverlening - PROHUMA 2	2023-2025	€ 7.820.000,00	DGD	€ 870,18	€ 0
DR Congo	Noodhulp bij rampen en multisectorale respons op humanitaire crisissen (Bukavu, Kasongo en Kwamouth)	2021-2023	€ 6.243.260,00	ECHO	€ 1.633.323,52	€ 190.000 (CI.be / DGD) + € 110.000 (CAFOD)
DR Congo	Snelle en multisectorale respons op humanitaire crisissen in Kwamouth, Kinshasa en Bukavu	2023-2024	€ 2.890.000 + \$ 883.053	ECHO + de Zwitserse overheid	€ 1.738.731,38	€ 95.900 (CI.be) + € 44.100 (Magna)
DR Congo	Versterking van vrede en sociale cohesie in Zuid-Kivu	2022-2023	€ 538.012,98	Ministerie van Buitenlandse Zaken (€ 403.012,98) + Fonds Lokumo (€ 135.000)	€ 333.504,88	€ 0
TOTAAL					€ 7.585.625,44	

© Caritas Syrië

© Catholic Relief Services

Ontwikkeling (dankzij subsidies)

Ontwikkelingssamenwerking richt zich op de aanpak van de onderliggende oorzaken van armoede en crisissituaties.

LAND	PROJECT	PERIODE	BUDGET	FINANCIERING	UITGAVEN 2023	COFINANCIERING
Burundi	Ondersteuning ondernemerschap in de landbouwsector (Umwumbati WACU)	2023-2027	€ 9.440.000 (CI.be als lead in consortium met 7 partners)	EU	€ 3.386,77	10% gedeeld door 7 partners
België Burundi DR Congo Burkina Faso Niger Ethiopië Palestina	Programma ter verbetering van de sociale cohesie en veerkracht (COHERENCE)	2022-2026	€ 12.362.226,72	DGD	€ 2.565.253,47	20% (cofinanciering door CI.be + 11.be + CNCND + WBI + Caritas Luxemburg, Secours Catholique + Fonds Lokumo)
Ethiopië	Klimaatweerbaarheid in Soddo	2023	€ 130.000,00	Vlaams-Brabant	€ 130.000,00	€ 0
Ethiopië	Verbeterde toegang tot drinkbaar water en diensten op het vlak van sanering en hygiëne in 4 centra voor primaire gezondheidszorg in het district Edaghahamus, in Oost-Tigray	2023-2024	€ 55.407,00	Koning Boudewijnstichting/ Fonds Amélie Elisabeth	€ 39.510,51	€ 5.550
Ethiopië	Verbeterde toegang tot drinkbaar water en duurzaam waterbeheer voor 60 rurale families in het district Irob in Tigray	2020-2023	€ 44.000,00	Koning Boudewijnstichting/ Fonds Amélie Elisabeth	€ 24.857,00	€ 4.000
Haïti	Opvangen van regenwater en betere sanering in Calumette	2021-2023	€ 60.000,00	WBI	€ 23.827,53	€ 6.000
Niger	Toegang tot water en duurzaam waterbeheer in de gemeenten Korahane en Gafati	2022-2023	€ 104.800,00	Vivaqua (€ 54.792) + Fonds Lokumo (€ 50.000)	€ 89.312,08	€ 0
TOTAAL					€ 2.876.147,36	

Noodhulpprogramma's met het Caritasnetwerk (met eigen middelen of middelen via 12-12)

Via het Caritasnetwerk zijn we goed geplaatst om noodhulpprogramma's uit te voeren. Hiervoor kunnen we rekenen op andere organisaties uit het netwerk, die goed lokaal verankerd zijn.

LAND	CRISIS	AANGEGANE ENGAGEMENTEN 2023
Armenië	Crisis Nagorno-Karabach	€ 150.000,00
Bangladesh	Overstromingen	€ 25.000,00
Ethiopië	Conflict Tigray	€ 40.000,00
Jeruzalem	Conflict Gaza	€ 20.000,00
Libanon	Sociaaleconomische crisis	€ 234.000,00
Marokko	Aardbeving	€ 68.000,00
Polen	Steun voor Oekraïense vluchtelingen	€ 200.000,00
DR Congo	Crisis Mai-Ndombe	€ 40.000,00
Rusland	Steun voor Oekraïense vluchtelingen	€ 50.000,00
Slovakije	Steun voor Oekraïense vluchtelingen	€ 600.000,00
Syrië	Aardbeving	€ 525.000,00
Turkije	Aardbeving	€ 325.000,00
Oekraïne	Conflict	€ 700.000,00
TOTAAL		€ 2.977.000,00

Partnerschapsprojecten

Met een aantal Belgische verenigingen heeft Caritas International een samenwerkingsverband voor de realisatie van projecten die overeenstemmen met haar visie en missie.

LAND	AANTAL PROJECTEN	UITGAVEN 2023
Zuid-Afrika	1	€ 5.690
Bangladesh	1	€ 320
België	3	€ 50.642
Benin	3	€ 28.000
Burkina Faso	1	€ 9.800
Burundi	1	€ 1.400
Kameroen	1	€ 53.097
DR Congo	7	€ 102.702
Haïti	2	€ 10.074
Libanon	1	€ 37.056
Mali	2	€ 5.378
Niger	1	€ 5.006
Nigeria	1	€ 1.850
Filippijnen	1	€ 5.500
Rwanda	1	€ 28.100
Senegal	1	€ 2.274
Tanzania	1	€ 3.000
Togo	1	€ 8.735
TOTAAL	30	€ 358.624

Financieel verslag

Activa

VASTE ACTIVA	€ 3.952.000,43
Immateriële vaste activa	€ 40.208,89
Materiële vaste activa	€ 3.911.636,49
· Terreinen en gebouwen	€ 3.686.121,30
· Meubilair en rollend materieel	€ 225.515,19
Financiële activa	€ 155,05
VLOTTENDE ACTIVA	42.989.803,64
Vorderingen op ten hoogste 1 jaar	€ 17.098.006,75
· Handelsvorderingen	€ 6.596.969,18
· Overige vorderingen	€ 10.501.037,57
Geldbeleggingen	€ 5.238.905,77
Liquide middelen	€ 20.300.379,82
Overlopende rekeningen	€ 352.511,30
TOTAAL ACTIVA	€ 46.941.804,07

Passiva

EIGEN VERMOGEN	€ 7.198.780,88
Fondsen van de vereniging	€ 2.880.472,41
Bestemde Fondsen	€ 2.215.691,09
Overgedragen winst	€ 338.849,07
Kapitaalsubsidies	€ 1.763.768,31
VOORZIENINGEN	€ 538.496,86
Voorziening grote herstellingen en overige kosten	€ 508.000,00
Voorziening terug te betalen legaten	€ 30.496,86
SCHULDEN*	€ 39.204.526,33
Schulden op ten hoogste 1 jaar	€ 38.947.713,37
· Handelsschulden	€ 36.729.222,03
· Schulden sociale lasten	€ 1.167.516,34
· Overige schulden	€ 1.050.975,00
Overlopende rekeningen	€ 256.812,96
TOTAAL PASSIVA	€ 46.941.804,07

* Sinds 2022 gaan de inkomsten voor de noodhulpprojecten, die niet zijn uitgegeven tijdens een boekjaar, naar een schuldenrekening voor de projecten, en niet meer naar de reserves. Dit doen we om onze financiële informatie (resultatenrekeningen en middelen die beschikbaar zijn voor noodhulp) leesbaarder te maken.

De inkomsten en uitgaven bleven in 2023 eerder stabiel. We noteerden bijna 42,9 miljoen euro aan inkomsten en een even groot bedrag aan uitgaven.

Onze schenkers toonden eens te meer hun grote solidariteit. We zamelden meer dan 4,2 miljoen euro via onze fondsenwervingscampagnes. Deze middelen gingen naar onze structurele projecten en partnerships. De grote crisissen uit 2023 resulteerden in een grote golf van vrijgevigheid, met bijna 4,5 miljoen euro aan ingezamelde middelen; deze giften hadden vooral te maken met onze humanitaire respons op de oorlog in Oekraïne en de aardbevingen in Turkije en Syrië. Een bedrag van 1,28 miljoen euro was te danken aan inkomsten via de campagne van het consortium 12-12 rond Turkije en Syrië. Met het saldo leggen we een provisie aan die we voor de betrokken noodhulpprojecten zullen aanspreken in het boekjaar 2024.

Er zijn ook mensen die in hun testament aan Caritas International denken. Deze inkomsten waren, na aftrek van meer dan 4,7 miljoen euro aan erfenisrechten, goed voor een nettobedrag van ruim 1,5 miljoen euro.

Onze financiële opbrengsten verdubbelden dankzij een heropleving op de financiële markten. Andere posten in de resultatenrekening bleven min of meer stabiel.

Qua activiteiten zagen we de inspanningen rond vrijwillige terugkeer sterk stijgen, wat overeenstemde met de hogere inkomsten vanuit Joint Reintegration Services (JRS). In ons departement Internationale samenwerking bleven de activiteiten behoorlijk stabiel. Net als in 2022 waren er ook in 2023 veel middelen te besteden voor de crisis in Oekraïne. Hierbij ging het om bijna 2,8 miljoen euro die werd ingezameld in 2022 en die werd besteed aan noodhulp in 2023.

Onze activiteiten op het gebied van asiel en migratie waren goed voor 44% van onze uitgaven. Noodhulp en ontwikkelingssamenwerking waren goed voor 33,5%. Het resterende deel hield verband met algemene kosten, inspanningen voor communicatie, fondsenwerving en sensibilisering en betalingen van erfenisrechten.

De loonkosten stegen met 15% als gevolg van diverse indexeringen en de groei van het personeelsbestand met 14 voltijdse equivalenten.

Als we naar de toekomst kijken, blijven we inspanningen doen om onze inkomstenbronnen te optimaliseren en te diversifiëren. Hierbij dient opgemerkt dat sommige activiteiten, in het bijzonder op het vlak van opvang, structureel ondergefinancierd zijn. En er dreigen besparingen in de overheidsuitgaven voor opvang en internationale solidariteit.

Resultatenrekening 2023

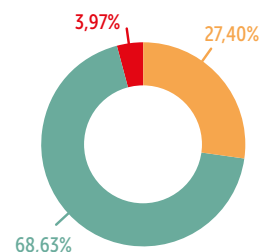
INKOMSTEN	%	2023	2022
Giften	9,86	€ 4.228.028,17	€ 4.936.767,10
Giften consortium 12-12	2,67	€ 1.285.282,81	€ 1.157.908,51
Legaten	16,54	€ 6.232.645,81	€ 7.169.536,32
Wallonie - Bruxelles International (WBI)	2,53	€ 1.289.950,48	€ 1.097.283,71
Brussel Hoofdstedelijk Gewest	-0,01	€ 46.955,91	€ -3.522,63
Steden, gemeentes, provincies	0,30	€ 269,20	€ 130.800,00
Multilaterale instanties	0,50	€ 2.300,00	€ 214.689,16
Vlaamse Overheid	0,45	€ 62.727,47	€ 194.845,95
Belgische overheid - DGD	14,05	€ 5.939.811,43	€ 6.090.976,94
FOD Justitie - FOD Binnenlandse Zaken	1,22	€ 927.390,51	€ 527.594,27
Belgische overheid - Fedasil	28,07	€ 13.900.863,54	€ 12.167.160,21
Coordination et Initiative pour Réfugiés et Etrangers	2,66	€ 1.197.583,32	€ 1.151.028,40
11.11.11	0,21	€ 102.656,26	€ 90.770,32
Europese unie	12,44	€ 3.558.911,54	€ 5.390.328,89
Vluchtelingenwerk Vlaanderen	0,05	€ 19.709,22	€ 23.215,00
Stichtingen, andere Caritassen, diverse ...	2,20	€ 901.982,67	€ 952.289,18
European reintegration network	0,64	€ 41.651,20	€ 276.835,67
Joint Reintegration Services	1,92	€ 2.016.693,62	€ 830.767,37
Tewerkstellingsubsidies (Actiris, Maribel, ...)	0,89	€ 436.260,62	€ 384.635,59
Andere bedrijfsopbrengsten	0,76	€ 210.078,01	€ 330.133,96
Financiële opbrengsten	0,42	€ 363.074,25	€ 183.975,59
TOTAAL ZONDER UITZONDERLIJK		€ 42.764.826,04	€ 43.298.019,51
Uitzonderlijke opbrengsten	0,19	€ 106.573,00	€ 43.308,22
TOTAAL MET UITZONDERLIJK	100	€ 42.871.399,04	€ 43.341.327,73

UITGAVEN	%	2023	2022
Asiel & Migratie: opvang	37,44	€ 16.051.429,00	€ 14.647.347,00
Asiel & Migratie: sociale programma's (1ste lijn, NMBV, integratie)	1,10	€ 473.317,00	€ 785.694,00
Vrijwillige terugkeer	5,60	€ 2.402.651,00	€ 1.504.505,00
Noodhulp & Ontwikkeling	27,23	€ 11.674.204,00	€ 15.718.738,00
Crisissen	6,15	€ 2.635.482,00	
Communicatie & Mobilisatie	4,04	€ 1.729.934,00	€ 1.426.656,00
Werkingskosten	18,43	€ 7.900.418,00	€ 9.999.706,30
· Algemene werkingskosten	7,41	€ 3.178.209,70	€ 3.860.849,30
· Successierechten	11,02	€ 4.722.208,30	€ 6.138.857,00
TOTAAL	100	€ 42.867.435,00	€ 44.082.646,30

	2023	2022
RESULTAAT VAN HET JAAR	€ 3.964,04	€ -741.318,57
Verhoging (-) / Verlaging (+) van de bestemde fondsen		€ 741.318,57
OVER TE DRAGEN WINST	€ 3.964,04	€ 0,00

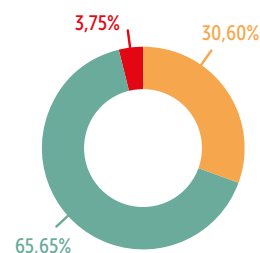
INKOMSTEN 2023

- Giften en legaten: € 11.745.956,79
- Overheidsfinanciering: € 29.421.368,84
- Andere: € 1.704.073,41

INKOMSTEN 2022

- Giften en legaten: € 13.264.211,93
- Overheidsfinanciering: € 28.453.423,53
- Andere: € 1.623.692,27

Bestuursorgaan

31 december 2023

De heer Bernard Woronoff, voorzitter
Eerwaarde heer Philippe de Dorlodot
De heer Dominic Verhoeven, vicevoorzitter
Mevrouw Marie-Christine d'Ursel-ter Hark, vicevoorzitter
Eerwaarde heer Bruno Aerts
Mevrouw Marie-Paule Moreau
Eerwaarde heer Martin Mvibudulu
De heer Marc Nuytemans
Mevrouw Emmeline Orban

Algemeen directeur: de heer François Cornet (*)

() In januari 2024 volgde Luc Van Haute François Cornet op als algemeen directeur*

Veel dank...

... aan al wie met ons werkt aan een solidaire samenleving waar het waardig leven is voor iedereen. Ook in 2023 stonden wij op de bres voor menselijkheid en gastvrijheid. Al onze prestaties waren alleen maar mogelijk dankzij de steun, de medewerking en het enthousiasme van ontzettend veel mensen, organisaties en instellingen. Heel erg bedankt hiervoor!

Luc Van Haute, *algemeen directeur*

Wij danken hier in het bijzonder:

- > Al onze schenkers
- > Al onze enthousiaste vrijwilligers, stagiairs, 'Community Sponsorship'-onthaalgroepen en solidaire eigenaars
- > Onze medewerkers in binnen- en buitenland die elke dag ons engagement vorm geven
- > Bisdommen, parochies en religieuze congregaties
- > Koning Boudewijnstichting: de Fondsen 'Amélie & Elisabeth' en 'Bikes in Brussels' / Stichting Porticus / Fondation Abbé Pierre
- > Het Fonds Lokumo
- > De koepelorganisaties: 11.11.11 / CNCD-11.11.11 / Ngo-federatie / Acodev / Vluchtelingenwerk Vlaanderen / CIRÉ / Concord / Voice
- > Caritas Internationalis / Caritas Europa / Verschillende organisaties van het internationale Caritasnetwerk / Netwerk Rechtvaardigheid en Vrede / Commission Justice & Paix / Kruit en Annoncer la Couleur/ School zonder Racisme / Iles de Paix / Rode Kruis België / CAW Brabantia / Casa Legal / ERSO-netwerk / Consortium 12-12 / Move Coalitie en al onze andere partners in binnen- en buitenland
- > De media: Kerknet / Kerk & Leven / Tertio / Cathobel / Dimanche / RCF
- > De onderwijsinstellingen, de leerlingen en leerkrachten die enthousiast gebruik hebben gemaakt van ons educatief aanbod.
- > Bierbrouwer AB InBev
- > **Onze institutionele partners:**
 - Verenigde Naties**
International Organization for Migration (IOM)
 - Europese Unie**
Civil Protection and Humanitarian Aid Operations (DG ECHO) / DG International Partnerships (DGD INTPA) / Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF) / Joint Reintegration Services (Frontex)
 - Federale Regering**
Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD) / Belgisch ontwikkelingsagentschap (Enabel) / Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers (Fedasil) / Staatssecretariaat Asiel en Migratie en ministerie van Maatschappelijke Integratie / FOD Justitie / FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg - Sociale Maribel / POD Maatschappelijke Integratie (artikel 60) / Dienst Voogdij / Nationale Loterij / Sociaal fonds Maribel
 - Vlaamse overheid**
Departement Onderwijs en Vorming / Vlaams Partnerschap Water voor Ontwikkeling
 - Fédération Wallonie-Bruxelles en Waals Gewest**
Wallonie-Bruxelles International (WBI) / Aide à la jeunesse, Fonds du Logement / Departement Openbare Werken, Gezondheid, Sociale Actie en Patrimonium
 - Brussels Hoofdstedelijk Gewest**
Dienst voor Arbeidsbemiddeling (Actiris) / Brussel Leefmilieu / Commission communautaire commune (Cocom)
 - Provincies, steden en gemeenten**

© Caritas International

Caritas International vzw

Liefdadigheidstraat 43 - 1210 Brussel - T + 32 2 229 36 11
IBAN BE88 0000 0000 4141 / BIC BPOTBEB1
www.caritasinternational.be

caritasintbe

Verantwoordelijke uitgever:
Luc Van Haute, algemeen directeur Caritas International
Liefdadigheidstraat 43
1210 Brussel

